

МОВЧАЗНИЙ ДОЗВІЛ

Придушення голосів населення у всьому світі платформами

Задokumentований огляд цензури в соціальних мережах у різних країнах та серед різних верств населення, 2014–2026 рр. Акаунти заблоковано.

Голоси вилучено. Охоплення знижено без попередження. Ті самі результати, що повторюються на кожній платформі, кожною мовою, понад десятиліття.

БЮРО ЗАПОБІГАННЯ АНТИУТОПІЇ

Робочий документ · Дослідницька компіляція · Травень 2026

Охоплення: 2014 – травень 2026 · Багатомовні джерела

Статус: Робочий чернетковий варіант — не є остаточною публікацією

Цей документ не містить публікацій, знайдених безпосередньо на самих платформах. Заблоковані акаунти не можуть повідомляти про своє блокування на платформі, яка їх заблокувала. Кожна цифра тут є мінімальним порогом. Реальне значення недосяжне.

ЗМІСТ ДОКУМЕНТА

ЧАСТИНА I — ГЛОБАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Преамбула

Оперативна база

Документований масштаб: глобальні цифри

Критичне розмежування

Нації з документованим придушенням

Шаблон до справи

Особиста нотатка автора; правові інструменти

Структура документованої співучасті

Кількісні статистичні дані з офіційних джерел

Незалежність придушення від місцевих урядів

100+ націй у шести регіонах

Перехід до Частини II

ЧАСТИНА II — СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ: ДОКУМЕНТОВАНА ДЕРЖАВНА БЛИЗЬКІСТЬ

Архітектура придушення побудована за державні кошти

Платформи підтримували військові акаунти США, видаляючи цивільні голоси

Федеральний суд виявив державний примус

Пентагон уклав договір для маркування незгодного висвітлення

Пентагон запровадив попередню цензуру

Що це встановлює

DARPA SMISC; 2011-2022

CENTCOM; Twitter Files; Graphika/SIO

Missouri v. Biden; Murthy v. Missouri; угода DOJ

NewsGuard; 750 000 \$ DoD; Cyber Command

Вересень 2025; судові рішення березень 2026

Консолідована доказова таблиця

ЧАСТИНА III — СПРАВА УКРАЇНИ

Читання бази даних

Названі особи — головна таблиця

Власними словами

Названі організації та медіа

Первинні джерела

Легенда значків

43 документовані особи

Вербатимні свідчення

14 організацій

33 відверифіковані посилання

НАСЛОВО: ОЦІНКА ТА ПРАВОВЕ ОБВИНУВАННЯ

Вага того, що було поховано

Провал не є випадковим

Глобальний вимір: придушення як культурний геноцид

Вимога

Старобільськ, Біла Церква, Орешник

Як придушення розчистило поле; подвоєна тиша

Лемкін, глобальні населення

Вірдикт

ДОДАТОК — КОНСОЛІДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Частина II — США: документована державна близькість

Частина I — Глобальний огляд

Частина III — Справа України

Наслово

Посилання [1]-[27]

Первинні джерела

Особі, організації, наука, CEDEM

Правові інструменти

ПРЕАМБУЛА

Майже кожна політична суперечка, яку ви будь-коли вели, і майже кожен дурень, якого ви бачили, виникли не внаслідок пропаганди — а внаслідок придушення інформації та цензури.

Якби правдива інформація поширювалася у тому масштабі, який був би можливий без маніпуляцій та втручань на вимогу трьох наддержав, і насамперед Сполучених Штатів, більшість наших соціальних, культурних та політичних конфліктів сьогодні просто не існували б.

Навіть без посилення пропаганди вона стає домінуючим голосом саме через придушення правди та незручних, або «небажаних», наративів і реалій для тих, хто керує цими платформами — як правило, тобто дуже ймовірно, тобто задокументовано — у координації з державою, в якій вони зареєстровані та/або мають штаб-квартиру, або якій вони іншим чином зобов'язані.

Коли ви починаєте досліджувати цю думку, вона стає очевидною. У майже всій Європі ніколи не існувало радикального поділу на консерваторів і лібералів — проте багато дискусій будується на тому, що існують лише дві партії. Громадяни багатьох країн плутають американські закони зі своїми власними. Багато культурних тенденцій повторюють американські в країнах, які рішуче виступають проти Америки як держави. Як це можливо — рідною мовою — у глобально з'єднаному онлайн-середовищі?

Масове придушення населення, навіть серед їхніх же співгромадян, є єдиним логічним висновком. Поширення культурного гегемона при одночасному придушенні всіх інших є, без вживання слів поза контекстом, саме культурним геноцидом.

Замість того щоб прагнути до суворіших обмежень, шукайте менше. Людство не може виграти цю інформаційну війну, поки механізми розповсюдження, через які пропаганда здебільшого заражає світ, роблять для її зупинки дуже мало або нічого — окрім приглушених дій, що є, послідовно, не більш ніж демонстрацією для заспокоєння людей, доки вони знову не відволікаються на іншу кризу, що їх не стосується або може ніколи не настати.

І без визнання незручної, найбільш імовірної реальності офіційно санкціонованої координації між цими платформами та державами, яким вони зобов'язані, з метою визначення та застосування тих самих, ймовірно заздалегідь визначених, параметрів або квот — нічого змінити неможливо.

Боротьба з пропагандою звучить прекрасно, але це лише романтичний підхід. Боротися з тим, що послідовно та історично є смертним вироком для прозорості — необхідної умови демократії та свободи — єдиний шлях до вільного майбутнього для всього людства.

Боротьба проти придушення інформації, народів та самих людей повинна вестися з тією самою наполегливістю, відвагою, мужністю та рішучістю дій, з якою давні армії кидалися назустріч ворожим щитам, списам і кавалерії та зіштовхувалися з ними.

ОПЕРАТИВНА ОСНОВА

Бездіяльність протягом понад 12 років є дозволом. Дозвіл є мовчазним. Жодній платформі ніколи не потрібно було говорити це вголос.

Те, що задокументовано в цьому звіті, є не серією помилок, недоглядів або технічних збоїв, які платформи не могли виправити. Це тривалий, переглянутий і поновлений результат рішень, прийнятих протягом більш ніж десятиліття — на кожній великій платформі, десятками мов, на кожному континенті, де діяли незручні голоси.

Платформи мали можливість побудувати системи, які не могли б призвести до таких результатів. Вони обрали не будувати їх. Вони мали можливість підтримувати модерацію відповідно до своєї бази користувачів кожною мовою. Вони обрали не робити цього. Вони мали можливість відрізняти документацію воєнного часу від порушень мирного часу, журналістику конфліктів від мови ненависті, політичний інакодумство від тероризму. Вони обрали не робити цього.

Придушення цільових голосів і одночасне виживання проурядового, пропагандистського та проавторитарного контенту — це не два окремих явища. Це дві сторони одного рішення. Платформи дозволили обидва. Цей дозвіл ніколи не був записаний, тому що в цьому не було потреби. Результати, що зберігаються дванадцять років, на кожній платформі, кожною мовою, якою говорили пригнічені народи, і є політикою.

Висновок цього документа полягає в тому, що це придушення є скоординованим, навмисним і системним. Докази не дозволяють жодного іншого висновку, який враховує весь масштаб, тривалість і послідовність задокументованого тут.

Цей документ не містить публікацій, знайдених безпосередньо на самих платформах. Заблоковані акаунти не можуть повідомляти про своє блокування на платформах, які їх заблокували. Тут задокументовано лише те, що вийшло назовні — через журналістику, звіти НУО, урядове листування, академічні дослідження та сторонні платформи. Реальний масштаб у кожній країні на кілька порядків більший за задокументований.

ЗАДОКУМЕНТОВАНИЙ МАСШТАБ: ГЛОБАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

Наведені нижче цифри взяті з офіційних звітів, академічних досліджень та звітів платформ про прозорість. Вони відображають те, що було вимірюваним. Те, що не було вимірюваним — бо акаунти, які повідомили б про це, були видалені — за визначенням відсутнє в кожній наведеній нижче базі даних.

57 із 72	країн, охоплених Freedom on Net 2025, де громадяни були заарештовані або ув'язнені за висловлювання в інтернеті — рекордний показник
43 країни	зафіксували випадки фізичних нападів або загибелі людей через їхню онлайн-активність (Freedom on Net 2024)
25 країн	де уряди обмежили доступ до цілих платформ соціальних мереж (Freedom on Net 2024)
79%	світових інтернет-користувачів живуть у країнах, де публікація політичного, соціального або релігійного контенту може спричинити арешт (2024)
15 років поспіль	глобальна свобода інтернету скорочується — найтриваліше безперервне падіння за всю історію спостережень (Freedom on Net 2025)
27 країн	зазнали погіршення умов для свободи інтернету у 2025 р.; лише 17 — покращення
1 050+	випадків придушення проукраїнського контенту на платформах Meta, задокументованих Human Rights Watch лише у жовтні-листопаді 2023 р. — у понад 60 країнах
131 випадок	придушення проукраїнського контенту на Facebook задокументовано лише в Литві за 10 місяців (Debunk.org/Вільнюський університет, 2022)
47,4%	із 57 досліджених українських медіаорганізацій зазнали обмежень з боку Facebook або Instagram після лютого 2022 р. (CEDEM, 2023)
60%	апеляцій від українських користувачів у перший рік повномасштабного вторгнення були успішними — тобто більше половини всіх блокувань були накладені помилково (CEDEM)
19 727	акаунтів видалено з TikTok, що діяли з Росії з метою підриву українського військового набору (Звіт про прозорість TikTok, серпень 2024)

4 із 131

обмежень на Facebook щодо литовських проукраїнських користувачів
були скасовані за апеляцією — 127 із 131 неправомірних блокувань
залишилися в силі

КРИТИЧНЕ РОЗМЕЖУВАННЯ

Переважна більшість придушення, задокументованого в цьому звіті, не була запрошена місцевим урядом тієї країни, де воно відбулося.

Це не звіт про уряди, які цензурують власне населення через підпорядкування платформам — хоча таке теж трапляється і відзначається там, де це має місце. Придушення, задокументоване тут, у переважній більшості випадків є цілком незалежним від будь-яких запитів місцевої держави. Воно стосувалося населення незалежно від того, чого хотіли їхні власні уряди. Воно стосувалося голосів, яких їхні власні уряди не мали жодного інтересу заглушувати. Воно відбувалося тому, що платформи вирішили — через дизайн, через політику, через тривалу бездіяльність — що ці голоси будуть придушені.

Литовський уряд не просив Facebook придушувати литовські голоси, що підтримують Україну. Болгарський уряд не просив Meta обмежувати болгарських проукраїнських активістів. Уряди десятків країн по всій Африці, Латинській Америці та Азії не просили платформи придушувати журналістів, активістів і звичайних громадян, що документують те, що відбувається в їхніх власних країнах. Придушення відбувалося незалежно. Платформи обрали його.

Помітні винятки — де придушення збігається з місцевою державою або направляється нею — є конкретними і мають бути названі точно:

Китай є найяскравішим прикладом придушення з боку держави через платформи, де західні платформи або виконують вимоги держави, або повністю виключаються з ринку. Архітектура придушення належить державі, і платформи на кожному розвилці обирали доступ на ринок, а не принципи.

Найголовніше: Сполучені Штати. Платформи зареєстровані, мають штаб-квартиру і насамперед зобов'язані Сполученим Штатам. Їхнє керівництво підзвітне американським інвесторам, американським регуляторам і американському політичному тиску. Контентна політика, архітектура модерації та результати придушення, задокументовані в цьому звіті, були розроблені, підтримувані та оновлювані в межах американської корпоративної та регуляторної культури. Коли моделі придушення по всьому світу збігаються у результатах, сумісних з американськими геополітичними інтересами та американською культурною гегемонією, найпростішим поясненням є не збіг обставин.

Кожна інша країна в цьому звіті є, загалом, країною, населення якої було придушено — не на запит їхнього уряду, а системою, розробленою деінде, що підтримується деінде та підзвітна насамперед інтересам деінде.

ЧАСТИНА I

ГЛОБАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Задокументоване придушення цивільних голосів у понад 100 країнах, 2014–2026. Задокументоване тут придушення — не серія помилок. Це послідовний, перевірений і відновлений результат свідомих рішень.

КРАЇНИ З ЗАДОКУМЕНТОВАНИМ ПРИДУШЕННЯМ НА ПЛАТФОРМАХ

У наведеному нижче списку задокументовані країни, де придушення окремих голосів на платформах — блокування акаунтів, тіньові бани, демонетизація, видалення публікацій, зниження охоплення, блокування хештегів та обмеження функцій — було офіційно повідомлено, академічно досліджено або задокументовано в розслідувальній журналістиці. Урядові заборони платформ не включені. Фізичне придушення не включене. Цей список стосується лише того, що платформи зробили або дозволили зробити з голосами на цих платформах. У переважній більшості випадків придушення було цілком незалежним від будь-якого запиту місцевого уряду тієї країни, де воно відбулося.

ЄВРОПА

Україна

Найбільш детально задокументований випадок у світі. Придушення платформами українськомовного контенту, документації воєнних злочинів, волонтерського збору коштів, OSINT та журналістики, починаючи з 2014 р. і до 2026 р. Мовчазний дозвіл діяв одночасно на Facebook, Instagram, Twitter/X, TikTok, YouTube, Patreon та в App Store. 47,4% досліджених українських медіаорганізацій зазнали обмежень з боку Meta після лютого 2022 р. Повна документація — у розділі про Україну цього звіту.

Литва

131 задокументований випадок придушення проукраїнського контенту на Facebook за 10 місяців (Debunk.org/Вільнюський університет, 2022). Литовські слова на позначення російських військових помічені як мова ненависті, незважаючи на підтвердження Інституту литовської мови щодо їхнього стандартного вживання. Facebook скасував лише 4 з 131 обмеження за апеляцією.

Болгарія

Задокументована хвиля одночасних обмежень для проукраїнських письменників, поетів, журналістів і активістів на Facebook. Георгій Георгієв (BOEC): заблокований 50 разів за 5 років; загальний час блокування перевищив 3 роки. Христо Комарницький (карикатурист, 52 000+ підписників): акаунт обмежений за проукраїнський контент. У січні 2023 р. десятки людей протестували біля офісу TELUS International Bulgaria — підрядника Meta з модерації — під гаслом «Заблоковані блокують».

Польща

Польськомовний проукраїнський контент виявлений серед зафіксованих випадків у дослідженні Debunk.org. Польські користувачі, що документують російські звірства, повідомляли про ті самі моделі обмежень, що й у Литві.

Німеччина

Задокументовано обмеження для німецькомовних OSINT та проукраїнських акаунтів. Freedom on Net 2025: оцінка знизилась на 3 бали. Самоцензура серед журналістів зросла через юридичні переслідування тих, хто критикував іноземні уряди онлайн.

Чехія

Йогана Базлерова (@jsemvobrazе, 225 000 підписників в Instagram): об'єкт рецензованого дослідження (Heřmanová et al., Continuum, 2025), що документує одночасне підсилення та придушення проукраїнського контенту — вірусні моменти, що змінюються незрозумілою демонетизацією та зниженням охоплення без повідомлення.

Туреччина

Щонайменше 5 журналістів у вигнанні зазнали цензури своїх акаунтів у соціальних мережах всередині Туреччини лише у 2025 р. (RSF). 178 акаунтів заблоковано одним урядовим розпорядженням. Платформи виконують урядові розпорядження, одночасно самотійно придушуючи опозиційні голоси.

Білорусь

Журналісти та активісти, що висвітлювали розправу Лукашенка у 2020 р., зазнали блокування акаунтів на різних платформах. Блогер Андрій Паротнікау засуджений до 10 років у 2024 р. частково за контент у соціальних мережах.

Сербія

Проурядові акаунти посилювалися перед виборами 2023 р.; опозиція та громадянське суспільство задокументовані як придушені. Freedom House задокументував скоординовану маніпуляцію контентом на підтримку уряду, якій платформи не протидіяли.

Угорщина

Організації громадянського суспільства та незалежні журналісти повідомляють про обмеження контенту та зниження охоплення на Facebook через висвітлення уряду Орбана.

Грузія

Найзначніше падіння серед країн, що раніше мали статус «Вільних» у Freedom on Net 2025 (–4 бали). Контент про масові протести проти проросійського уряду обмежено на платформах.

Азербайджан

Сторінка Meydan TV у Facebook зазнала видалення всього контенту починаючи з 2018 р. у червні 2020 р. Двомісячний контент Instagram також видалено. Сотні азербайджанських дисидентів і журналістів ідентифіковано як цілі Pegasus у 2021 р.

Молдова

Журналісти та активісти зазнали обмежень акаунтів; проросійські операції впливу активні на молдовських платформах, тоді як молдовські контрголови придушені.

Вірменія

Обмеження контенту про вірменські голоси щодо конфлікту в Нагірному Карабасі. Соціальні мережі задокументовані як ключові для Оксамитової революції 2018 р.; наступні спроби використання платформ для політичної мобілізації зазнали придушення.

Латвія

Проукраїнські та антикремлівські голоси задокументовані як обмежені на Facebook. Балтомовний контент позначається тими самими автоматизованими системами, що цілять у литовський та естонський контент.

Естонія

OSINT та проукраїнські акаунти задокументовані як обмежені, включно з акаунтами, що сприяли тим самим спільнотам, що й придушені в Литві.

Румунія

Незалежні журналісти та антикорупційні активісти повідомляють про обмеження контенту та тіньові бани на Facebook та Instagram.

Хорватія

Незалежні журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про зниження охоплення та обмеження контенту на Meta.

Словаччина

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження акаунтів, особливо навколо контенту, критичного до проросійських політичних фігур і наративів.

Боснія і Герцеговина

Журналісти, що документують воєнні злочини та політичну корупцію, повідомляють про обмеження контенту на платформах Meta.

Північна Македонія

Журналісти та організації громадянського суспільства повідомляють про обмеження акаунтів на політичному контенті, особливо навколо виборів.

Чорногорія

Незалежні журналісти та антикорупційні голоси повідомляють про обмеження на Facebook та Instagram.

Албанія

Журналісти, що висвітлюють політичну корупцію, повідомляють про зниження охоплення та обмеження контенту на платформах Meta.

Косово

CPJ задокументував випадки блокування акаунтів у соціальних мережах; журналісти повідомляють про обмеження контенту.

Кіпр

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту на платформах.

Мальта

Журналісти, що розслідують урядову корупцію, повідомляють про обмеження контенту та зниження охоплення на платформах Meta.

БЛИЗЬКИЙ СХІД ТА ПІВНІЧНА АФРИКА

Палестина / Газа

HRW задокументувала понад 1 050 випадків видалення контенту або придушення на платформах Meta лише в жовтні-листопаді 2023 р., у понад 60 країнах. Виявлено шість моделей придушення: видалення, блокування або видалення акаунтів, неможливість взаємодіяти з контентом, неможливість підписатися або відмітити акаунти, обмеження функцій і тіньовий бан. Meta була поінформована про проблему HRW ще у 2021 р. — за два роки до ескалації у жовтні 2023 р. — і не вжила жодних заходів.

Палестина / Західний берег

Придушення голосів із Західного берега задокументовано окремо від Гази. Правозахисні організації, журналісти та активісти, що висвітлюють розширення ізраїльських поселень, повідомляють про обмеження контенту, блокування акаунтів і тіньові бани на платформах Meta.

Ізраїль (голоси солідарності з Палестиною)

Включені до того самого набору даних HRW з 60 країн. Контент ізраїльських користувачів, що виражали солідарність із палестинськими мирними жителями, придушувався разом із контентом із Гази.

Іран

Антиурядові голоси під час протестів 2022 р. щодо Махси Аміні задокументовані як придушені в Instagram, Twitter і TikTok. Платформи одночасно дозволяли іранським державним наративам безперешкодно поширюватися.

Єгипет

Уряд безперервно арештовував активістів за критичні коментарі в соціальних мережах починаючи з 2015 р. Freedom on Net 2025: серед країн з найбільш екстремальним падінням за 15 років.

Саудівська Аравія

Критики уряду зазнають блокування або обмеження акаунтів на різних платформах. У травні 2025 р. британський громадянин засуджений до 10 років позбавлення волі за видалену публікацію в соціальних мережах 2018 р. щодо Судану; пізніше вирок скорочено до 8 років.

Йорданія

Закон про кіберзлочини 2023 р. використаний для придушення масових протестних рухів онлайн. Обмеження контенту задокументовані Freedom House 2024.

Ірак

Журналісти та активісти зазнають регулярного придушення контенту. Freedom House безперервно документує обмеження акаунтів за політичним і антикорупційним контентом.

Сирія

Документація сирійської громадянської війни та звірств придушена на платформах. Правозахисні організації повідомляють про видалення контенту за правилами щодо графічного контенту, що застосовуються до документації воєнних злочинів, тоді як проурядовий контент циркулює.

Ємен

Документація авіаударів і гуманітарних умов мирним населенням непропорційно видаляється на платформах.

Ліван

Незалежні журналісти, що документують економічний колапс і корупцію, повідомляють про обмеження акаунтів і зниження охоплення.

Туніс

Після антидемократичної консолідації 2021 р. — обмеження в соціальних мережах для опозиційних голосів і журналістів.

Марокко

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження акаунтів, пов'язані з висвітленням Західної Сахари і політичного інакодумства.

Алжир

Журналісти та активісти зазнають обмежень акаунтів із застосуванням положень про національну безпеку.

Лівія

Журналісти в зоні конфлікту повідомляють про придушення контенту на різних платформах без можливості апеляції.

Бахрейн

Опозиційні голоси та правозахисники задокументовані як придушені на платформах починаючи з 2011 р.; модель триває до 2025 р.

Кувейт

Журналісти та активісти, що документують політичні питання, повідомляють про обмеження контенту.

Оман

Незалежні голоси, що висвітлюють політичні та трудові питання, повідомляють про обмеження контенту на Meta.

Мавританія

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту на Facebook — домінуючій платформі соціальних мереж у країні.

ЦЕНТРАЛЬНА АЗІЯ ТА КАВКАЗ

Казахстан

Блогер Асхат Ніязов заарештований у 2024 р. за репост коментаря в Telegram, який влада визнала неприйнятним. Контент про протести «Кривавого січня» 2022 р. придушено. Регуляторні дії уряду стосовно платформ послідовно цілять у критиків.

Киргизстан

Уряд розпорядився заблокувати сайт незалежного видання Kloop після його репортажу про звинувачення ув'язненого опозиційного діяча у тортурах; згодом розпорядився про повну ліквідацію

організації-засновника (Freedom House 2024).

Таджикистан

Журналісти та активісти зазнають блокування акаунтів на платформах. CPJ безперервно документує відповідні випадки.

Туркменістан

Одне з найбільш обмежених інформаційних середовищ у світі. Незалежні журналісти в еміграції зазнають обмежень акаунтів з боку платформ.

Узбекистан

Соціальні мережі дедалі більше обмежуються; контент, критичний до уряду, видаляється під тиском уряду в поєднанні з незалежним придушенням з боку платформ.

Грузія

Найзначніше падіння серед країн, що раніше мали статус «Вільних» (–4 бали, Freedom on Net 2025). Контент про масові протести проти проросійського уряду обмежено на платформах, зокрема X та Facebook.

АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ РЕГІОН

Китай

Найвагоміший задокументований випадок тривалої співучасті платформ у світовому масштабі. Весь контент, критичний до уряду, документація подій на Тяньаньмень, переслідування уйгурів, протести в Гонконзі — все придушено. Freedom on Net 2025: найгірший результат у світі. Жодна західна платформа жодного разу не ставила умову доступу до китайського ринку у вигляді припинення будь-якого аспекту цього придушення.

М'янма

Після військового перевороту 2021 р. тисячі людей ув'язнені за висловлювання в інтернеті. Facebook визнав збій своїх систем — після геноциду рохінджа, після завданої шкоди. Та сама модель визнання без жодних структурних змін повторюється в кожній країні цього списку. Freedom on Net 2025: нарівні з Китаєм — найгірший у світі.

Індія

Уряд використовує портал Sahyog (2024–2025) для масового позначення та видалення контенту. Індія тепер класифікована серед країн, де Facebook та Instagram можуть автоматично обмежувати контент за урядовою директивою (The Wire, квітень 2026). 111 185 одиниць контенту заблоковано станом на березень 2025 р.

Бангладеш

Голоси опозиції та журналісти придушені під час політичних репресій. Контент про протести студентів 2024 р., що повалили уряд Хасіні, придушувався на різних платформах до і під час подій. Freedom on Net 2025: найбільше покращення (+5 балів) після зміни уряду.

Пакистан

Контент про насильницькі зникнення та балуцьких активістів регулярно видаляється. Регламент щодо соціальних мереж ухвалений таємно у 2020 р. Серед країн з найбільш екстремальним падінням свободи інтернету за 15 років.

В'єтнам

Вимоги уряду щодо видалення контенту платформи виконують послідовно. Журналісти та активісти зазнають блокування акаунтів. Платформи обмежують в'єтнамські незалежні медіа понад офіційні запити.

Філіппіни

Журналісти та активісти, критичні до адміністрацій Дутерте і Маркоса, задокументовані як такі, що зазнали обмежень контенту. «Червоне маркування» критиків підсилюється на платформах, тоді як їхні відповіді придушуються — задокументована і послідовна асиметрія.

Таїланд

Контент, критичний до монархії, придушується на платформах. Активісти та журналісти зазнають обмежень акаунтів.

Індонезія

Контент, критичний до урядової політики щодо Папуа та Західного Папуа, придушується. Голоси релігійних меншин задокументовані як обмежені.

Малайзія

Незалежні журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту. Платформи виконують запити уряду щодо видалення контенту, а також незалежно придушують політичні висловлювання.

Сінгапур

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту, зокрема навколо того, що уряд вважає порушенням Закону про захист від онлайн-фальсифікацій та маніпуляцій — з проактивним виконанням платформами вимог понад офіційні запити.

Гонконг

Після 2019 р. — придушення prodemokratичних голосів на всіх великих платформах. Контент, що документує протести і застосування Закону про національну безпеку, придушено. Виконання платформами запитів Гонконгу/Пекіна поєднується з незалежним придушенням документації.

Тайвань

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту, зокрема навколо відносин через Тайванську протоку та контенту, якому заперечує Пекін.

Шрі-Ланка

Контент, що документує економічну кризу 2022 р. і протести, придушено на різних платформах під час спроб уряду контролювати інформацію.

Афганістан

За правління Талібану контент жінок-журналістів, правозахисників і голосів, що виступають проти Талібану, придушується на платформах без жодної підтримки постраждалих користувачів.

Камбоджа

Незалежні журналісти та опозиційні голоси зазнають обмежень акаунтів поряд із тиском уряду. Виконання платформами урядових запитів поєднується з незалежним придушенням контенту.

Непал

Freedom House 2025 описав придушення соціальних мереж як таке, що відображає глобальну тенденцію цензури. Свобода інтернету погіршилась. Журналісти повідомляють про обмеження контенту.

Лаос

Незалежні голоси та журналісти зазнають обмежень контенту в одному з найбільш закритих інформаційних середовищ у світі.

Папуа Нова Гвінея

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту, зокрема навколо прав корінних народів і видобутку ресурсів.

Фіджі

Незалежні журналісти та політичні активісти повідомляють про обмеження контенту навколо виборів і політичного контенту на платформах Meta.

Мальдіви

Журналісти, що документують корупцію та права людини, повідомляють про обмеження контенту та блокування акаунтів.

Тімор-Лешті

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту на Facebook — домінуючій соціальній мережі в країні.

АФРИКА

Ефіопія

Контент, що документує конфлікт у Тиграї (2020–2022), придушено на платформах. Facebook визнав збій систем — після подій, після завданої шкоди. Амхаромовний контент видалявся, тоді як підбурювання до насильства щодо тиграїців циркулювало. Та сама модель визнання без структурних змін повторюється тут, як і всюди.

Нігерія

Під час протестів #EndSARS нігерійські користувачі, що документують державне насильство, зазнали придушення на різних платформах одночасно. Бездіяльність платформ дозволила скоординованим атакам на акаунти активістів відбуватися, обмежуючи при цьому їхній контент.

Танзанія

Акаунт Instagram видатної активістки Марії Сарунгі-Тсехаї обмежено на території Танзанії за урядовою директивою (грудень 2025 р.). Акаунти Meta діаспорного активіста Манге Кімамбі одночасно заблоковано. Платформа JamiiForums заблокована на 90 днів до виборів 2025 р. Наглядова рада Meta зберігала мовчання протягом усього часу.

Уганда

Активістка Стелла Нянзі засуджена до 18 місяців за публікацію на Facebook у 2019 р.; виправдана за апеляцією після 15 місяців ув'язнення; переїхала до Німеччини у 2022 р. Романіст Каквенза Рукірабашайя обвинувачений за публікації в Twitter у 2022 р. Платформи не вжили жодних заходів щодо скоординованих атак на ці акаунти до придушення.

Кенія

Найзначніше однорічне падіння у Freedom on Net 2025 (–6 балів). Журналісти та активісти, що документують протести 2024 р., повідомляють про обмеження контенту та блокування акаунтів на платформах.

Зімбабве

Активісти, що використовували #ThisFlag, #ZimbabweShutdown та #ShutDownZim, зазнали блокування акаунтів і хештегів. Незалежні онлайн-видання регулярно піддаються атакам без захисту з боку платформ.

Судан

Контент, що документує поточну громадянську війну та звірства, зазнає придушення на платформах. Документація конфлікту видаляється за правилами щодо контенту, що не застосовуються симетрично до різних конфліктів.

Демократична Республіка Конго

Описана експертом CEDEM Хоаном Баратою як «забута війна», де платформи мінімально взаємодіють із місцевими суб'єктами. Контент придушується без інфраструктури підтримки, порівнянної з тією, що існує для України або Палестини. Сама диспропорція уваги платформ до різних конфліктів є формою дозволеного придушення.

Сенегал

Голоси опозиції та документація протестів придушені під час політичних криз 2023–2024 рр. Журналісти повідомляють про обмеження контенту.

Камерун

Голоси англомовних камерунців, що документують конфлікт в Амбазонії, придушені на платформах. Франкомовний урядовий наратив зазнає менших обмежень на тих самих платформах — задокументована мовна асиметрія.

Південна Африка

Голоси громадянського суспільства та активісти повідомляють про обмеження контенту навколо висвітлення урядової корупції.

Руанда

Соціальні мережі дедалі більше регулюються; критичні голоси зазнають обмежень.

Мозамбік

Журналісти регулярно зазнають придушення контенту. Два зникнення журналістів розслідуються станом на серпень 2025 р.

Замбія

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту щодо політичного контенту.

Малі

Незалежні журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про придушення контенту на Facebook під тиском військової хунти.

Буркіна-Фасо

Незалежні голоси зазнають обмежень контенту на платформах Meta у поєднанні з ширшим інформаційним контролем військової хунти.

Гвінея

Незалежні журналісти повідомляють про обмеження контенту та придушення документації політичного насильства.

Чад

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту, особливо навколо виборів і опозиційного контенту.

Нігер

Незалежні голоси повідомляють про обмеження контенту після перевороту 2023 р.

Того

Опозиційні голоси та незалежні журналісти повідомляють про обмеження контенту на Facebook і Twitter/X.

Габон

Незалежні голоси повідомляють про обмеження контенту, особливо навколо перевороту 2023 р. та його наслідків.

Ангола

Незалежні журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту та документацію урядової корупції.

Центральноафриканська Республіка

Незалежні голоси, що документують поточний конфлікт і присутність групи Вагнера, повідомляють про придушення контенту.

Сомалі

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту без інфраструктури підтримки платформ.

Еритрея

Одне з найбільш обмежених інформаційних середовищ у світі. Поодинокі незалежні голоси онлайн повідомляють про придушення контенту без можливості апеляції.

Південний Судан

Журналісти, що документують поточний конфлікт і порушення прав людини, повідомляють про обмеження контенту на платформах Meta.

Лесото

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту на платформах Meta.

Есватіні / Свазіленд

Prodemocratic голоси та журналісти повідомляють про обмеження контенту на платформах під тиском абсолютної монархії.

Мадагаскар

Незалежні журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту на Facebook.

Коморські острови

Журналісти та активісти повідомляють про обмеження контенту на платформах Meta.

Ботсвана

Незалежні журналісти повідомляють про обмеження контенту навколо виборів і висвітлення опозиції.

АМЕРИКА

Венесуела

Замовлене урядом придушення соціальних мереж під час і після суперечливих президентських виборів у липні 2024 р. Цифрових журналістів затримано; людей, що критикували уряд онлайн, примусово зникли. Freedom on Net 2025: друге за величиною однорічне падіння (–4 бали). Серед країн з найбільш екстремальними падіннями за 15 років.

Куба

Журналісти та дисиденти, що документували протести 2021 р., зазнали придушення контенту та блокування акаунтів на різних платформах. Придушення з боку платформ діяло незалежно від і на додаток до власного інформаційного контролю кубинського уряду.

Нікарагуа

Журналісти в еміграції документують обмеження контенту та блокування акаунтів, тоді як уряд Ортеги вільно користується платформами. Асиметрія — один голос вгору, інший вниз — є послідовною задокументованою моделлю.

Мексика

Журналісти, що висвітлюють картелі та корупцію, документують обмеження акаунтів. Контент, що документує насильство наркотичної війни, придушується. Понад 900 журналістів у Латинській Америці та Карибському басейні вимушені перебувати у вигнанні з 2018 р. (UNESCO, 2026).

Колумбія

Правозахисники та журналісти, що висвітлюють парамілітарне та державне насильство, документують обмеження акаунтів. Контент, що документує вбивства соціальних лідерів, придушується на платформах Meta.

Бразилія

У період Болсонару задокументовано придушення частини контенту опозиції. Правозахисники корінних народів та захисники довкілля документують обмеження контенту щодо вирубки лісів і насильства. Придушення голосів корінних народів відбувається незалежно від офіційних урядових запитів.

Сальвадор

Контент, критичний до уряду Букеле, обмежено. Журналісти зазнають обмежень контенту на платформах Meta з проактивним виконанням платформами вимог понад офіційні юридичні запити.

Гватемала

Незалежні журналісти, що висвітлюють корупцію, зазнають обмежень акаунтів і тиску уряду на платформи. Задокументовано придушення антикорупційного висвітлення.

Гондурас

Журналісти та активісти зазнають обмежень контенту щодо політичного контенту. Скоординовані атаки на акаунти активістів зустрічають бездіяльність платформ.

Гаїті

Документація насильства банд і гуманітарної кризи придушується. З фактично відсутньою інфраструктурою апеляцій гаїтянські голоси не мають жодного засобу захисту — факт, якого платформи не намагалися виправити.

Болівія

Журналісти та опозиційні голоси повідомляють про обмеження акаунтів у соціальних мережах, пов'язані з політичним контентом.

Перу

Незалежні журналісти, що висвітлюють корупцію та протести, повідомляють про придушення контенту. Обмеження акаунтів задокументовані навколо політичної кризи 2022–2023 рр.

Еквадор

Журналісти, що висвітлюють організовану злочинність та корупцію, повідомляють про обмеження контенту та блокування акаунтів на платформах Meta.

Парагвай

Незалежні журналісти повідомляють про обмеження контенту на Facebook — домінуючій платформі соціальних мереж.

Домініканська Республіка

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту навколо виборів і політичного контенту.

Ямайка

Незалежні журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту на платформах Meta.

Тринідад і Тобаго

Журналісти повідомляють про обмеження контенту щодо політичного висвітлення. Задokumentовано придушення незалежної журналістики.

Панама

Журналісти, що висвітлюють Канал, корупцію та політику, повідомляють про обмеження контенту.

Коста-Рика

Незалежні голоси повідомляють про обмеження контенту щодо політичного контенту, особливо навколо виборів 2022 р.

Гайана

Журналісти та голоси громадянського суспільства повідомляють про обмеження контенту, особливо навколо нафтового буму та його політичних наслідків.

ЧАСТИНА II

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

Документована державна близькість до придушення платформ

Наступний розділ містить задокументований доказовий матеріал щодо участі уряду США в архітектурі, розгортанні та юридичному арбітражі придушення платформ. Усі твердження підтверджені. Посилання [1]-[35] розкриваються в Додатку.

ЧАСТИНА II — СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ: ДОКУМЕНТОВАНА ДЕРЖАВНА БЛИЗЬКІСТЬ ДО ПРИДУШЕННЯ ПЛАТФОРМ

У цьому документі послідовно встановлено, що результати придушення платформ узгоджуються з геополітичними інтересами США. Наведений нижче задокументований матеріал переводить це зі сфери висновків у сферу доказів. Він не є вичерпним. Він є достатнім.

АРХІТЕКТУРА ПРИДУШЕННЯ БУЛА ПОБУДОВАНА ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ

У 2011 р. DARPA опублікувала запит пропозицій щодо програми SMISC — з фінансуванням 42 млн дол., розширеним до понад 50 млн дол. за чотири роки.^{[1] [2] [3]} Методологія SMISC — виявлення мовних патернів, відстеження наративів, картування впливу, координоване придушення — є технічним фундаментом архітектури модерації платформ.^[4]

Програма явно діяла в рамках Military Information Support Operations — наступника психологічних операцій.^[5] З її досліджень вийшло понад 200 наукових публікацій. Методологія не залишилась у військових. Вона перейшла до приватного сектору, на платформи та в системи придушення, задокументовані у цьому звіті. DARPA згодом розробила наступні програми на тих самих засадах: INCAS (Influence Campaign Awareness and Sensemaking, 2020) — для виявлення та відстеження геополітичних кампаній впливу в реальному часі, та Civil Sanctuary (2022) — для багатомовної модерації контенту за допомогою штучного інтелекту. Це була не разова ініціатива — а програма безперервного інституційного розвитку.

Програма	Агенція	Рік	Фінансування	Заявлені цілі
SMISC — Social Media in Strategic Communication	DARPA	2011–2015	~50 млн \$	Відстеження наративів, аналіз настроїв, картографування впливів, протидія дезінформації
INCAS — Influence Campaign Awareness and Sensemaking	DARPA	2020	Не розкрито	Виявлення, характеристика та відстеження геополітичних кампаній впливу в реальному часі
Civil Sanctuary	DARPA	2022	Не розкрито	Багатомовна модерація контенту за допомогою ШІ, що перевищує нинішні можливості платформ
Misinformation Fingerprints	DoD / NewsGuard	2021–2023	749 387 \$	Каталог наративів, позначених як дезінформація; фокус на висвітленні України/Росії

ПЛАТФОРМИ ПІДТРИМУВАЛИ АКАУНТИ ЗБСША, ВИДАЛЯЧИ ЦИВІЛЬНІ ГОЛОСИ

З 2012 по 2022 р. Twitter підтримував мережу акаунтів CENTCOM, проводячи кампанії на Близькому Сході та в Центральній Азії.^{[6] [7]} Graphika виявила понад 150 акаунтів; Meta підтвердила країною походження США.^[8]

Розслідування Twitter Files (частина 8, Лі Фанг, грудень 2022 р.) встановило, що вищі керівники Twitter знали про мережу CENTCOM щонайменше з 2017 р. і не вживали заходів.^{[9] [28]} Twitter активно допомагав CENTCOM вносити акаунти до «білих списків». Внутрішній електронний лист від липня 2020 р. показує, що головний юрист Twitter Джим Бейкер розмірковував про те, що Пентагон виявив «погану конспірацію» при створенні мережі, і шукав способи приховати акаунти, «пов'язані між собою або з DoD чи USG». Другий лист старшого юриста Twitter Стейсі Карділь фіксував: Пентагон хотів ретроактивно засекретити свою діяльність у соцмережах «щоб приховати

активність у цьому просторі», що «може бути надмірною класифікацією задля уникнення незручностей».

Деякі акаунти не були заблоковані аж до травня 2022 р. — того самого часу, коли українські волонтери-збирачі коштів, журналісти та OSINT-акаунти, задокументовані в частині III, блокувалися за публікацію достовірного контенту про активну війну. Після розкриття Graphika/Stanford мережа не припинила роботу: сайти змінили назви, деякі оновили формулювання про розкриття інформації, визнавши публічне фінансування з бюджету уряду США.^[29]

Власна внутрішня перевірка Пентагону підтвердила існування акаунтів і відсутність конкретних правил, що вимагали правдивої інформації для психологічних операцій.^[10]

Платформи, що утримували приховані акаунти армії США до десяти років — блокуючи їх лише після журналістських розкриттів — одночасно блокували українських журналістів, OSINT-дослідників і волонтерів за публікацію достовірного контенту про активну війну в той самий період.

Платформа	Виявлені акаунти	Період активності	Підтверджене походження	Вжиті заходи
Twitter / X	173+ акаунти	Берез. 2012 – серп. 2022	США та Велика Британія (власна атрибуція Twitter)	Частину заблоковано у травні 2022 р.; решту — у серпні 2022 р., роки після внутрішнього виявлення
Facebook / Instagram	39 профілів, 16 сторінок, 2 групи, 26 акаунтів Instagram	2017 – лип. 2022	Сполучені Штати (власна атрибуція Meta)	Видалено у серпні 2022 р.
Кілька платформ	150+ персон загалом; фото профілю, згенеровані ШІ; фіктивні новинні сайти	2012–2022	Аудит Пентагону підтверджений; CENTCOM названо	Мережа продовжила роботу після розкриття під перейменованими сайтами

СИСТЕМА МОДЕРАЦІЇ МІЖ УРЯДОМ І ПЛАТФОРМАМИ БУЛА ФОРМАЛЬНОЮ, МІЖВІДОМЧОЮ ТА ЗАДОКУМЕНТОВАНОЮ

Мережа CENTCOM — лише один задокументований компонент більш широкої задокументованої системи. Twitter Files (частини 1, 6, 9, 11, 12 — Тайббі, Фанг, Вейс, грудень 2022–січень 2023 р.) встановили, що Twitter, Facebook, Google та інші великі платформи розробили формальну інфраструктуру для отримання запитів на модерацію від усіх федеральних відомств.^[30] ФБР не було винятком — у характеристиці Тайббі, воно було «воротарем у величезній програмі спостереження та цензури в соціальних мережах, що охоплює відомства всього федерального уряду — від Державного департаменту до Пентагону та ЦРУ».^[30]

Задокументовані учасники: Білий дім; Оперативна група ФБР з іноземного впливу (80 агентів, створена після 2016 р., що регулярно зустрічалася з платформами); Міністерство внутрішньої безпеки; Міністерство охорони здоров'я; Міністерство оборони; Центр глобального залучення Державного департаменту; Офіс директора національної розвідки; та ЦРУ — ідентифіковане в документах під стандартним міжвідомчим евфемізмом «Other Government Agency» або OGA.^[30] Перед виборами 2020 р. Twitter, Facebook, Reddit, Discord, Wikipedia, Microsoft, LinkedIn та Verizon Media щомісяця зустрічалися з ФБР, CISA та іншими представниками уряду.^[31]

CISA — Агентство з кібербезпеки та захисту інфраструктури, підрозділ DHS — визнала, що не має правових повноважень безпосередньо здійснювати придушення контенту. Задокументована відповідь: фінансування та керівництво Election Integrity Partnership (EIP) — консорціумом на чолі зі

Stanford Internet Observatory (за участю Graphika, DFRLab Атлантичної ради та Center for an Informed Public Університету Вашингтона) — для виконання функцій, які уряд конституційно не міг виконувати сам.[31] EIP передав платформам майже 4 800 позначок; платформи вжили заходів щодо 35% із них — видалення, маркування або soft-blocking.[31] У квітні 2022 р. DHS спробувало публічно формалізувати цю інфраструктуру через Раду з управління дезінформацією; у серпні 2022 р. її розпустили під тиском громадськості. Інфраструктура, яку вона мала формалізувати, продовжила діяти без публічного компоненту.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД ВІЯВИВ ДЕРЖАВНИЙ ПРИМУС У МОДЕРАЦІЇ ПЛАТФОРМ

У справі *Missouri v. Biden* Окружний суд США по Західному округу Луїзіани 4 липня 2023 р. виніс 155-сторінкове рішення — засноване на понад 1 400 задокументованих фактах — встановивши, що посадовці Білого дому, Генерального хірурга, CDC, ФБР і CISA, найімовірніше, примусили або суттєво заохочували платформи соцмереж таким чином, що їхні рішення з модерації контенту слід вважати рішеннями уряду.[11] [12] Суд задокументував щонайменше 22 випадки того, що він охарактеризував як невинний тиск посадовців Білого дому на технологічні компанії, та встановив зокрема, що Білий дім «дуже чітко дав зрозуміти компаніям соцмереж, що хоче придушити і що хоче посилити».[13] Суд також встановив, що DHS розширило поняття «інфраструктура» до «когнітивної інфраструктури», щоб отримати повноваження моніторити та придушувати захищене вільне слово у соцмережах — фактично переqualіфікувавши політичне мовлення як загрозу національній безпеці.

П'ятий апеляційний округ підтвердив висновки окружного суду, дійшовши висновку, що уряд «проводив багаторічну кампанію тиску, спрямовану на те, щоб цензура відповідала уподобаним урядом точкам зору», і що «платформи, капітулюючи перед спонсорованим державою тиском, змінили свою політику модерації».[33] Справа дійшла до Верховного суду під назвою *Murthy v. Missouri*. Суд відхилив її у червні 2024 р. через відсутність процесуальної правоздатності, відмовившись розглядати суть справи.[14] Фактичні висновки окружного суду та їх підтвердження П'ятим округом залишилися непорушними. У березні 2026 р. Міністерство юстиції уклало декрет про згоду, що зобов'язує Генерального хірурга, CDC та CISA: їм на десять років заборонено погрожувати компаніям соцмереж правовими, регуляторними чи економічними санкціями з метою примусового придушення захищеного слова.[15] [16] Декрет є узгодженим врегулюванням без визнання провини в минулому — Lawfare спеціально зазначив, що він не є підтвердженням судом доказом цензурного режиму.[34] Однак це є обов'язковим правовим інструментом, що виконується федеральним судом — і він не знадобився б, якби поведінка, яку він забороняє, не була реальною.

Фактичні висновки федерального суду та угода DOJ — це не твердження. Це інституційний протокол.

ПЕНТАГОН УКЛАВ ДОГОВІР З NewsGuard ДЛЯ МАРКУВАННЯ НЕЗГОДНОГО ВИСВІТЛЕННЯ

У вересні 2021 р. Міноборони США уклало з NewsGuard договір на 750 000 дол. для проекту *Misinformation Fingerprints*. [17] [18] CEO підтвердив: робота виконувалась для Кіберкомандування.[19]

Consortium News подало позов, стверджуючи, що NewsGuard змушував видання змінювати погляди на Україну і Росію.[20] Позови відхилені в березні 2025; договір не оспорується.[21] [22]

NDAA 2024 р. обмежив витрати Пентагону на агенції, які використовують NewsGuard.[23]

ПЕНТАГОН ЗАПРОВАДИВ ПОПЕРЕДНЮ ЦЕНЗУРУ — І СУД СКАСУВ ЇЇ

У вересні 2025 р. Міноборони видало директиву, яка зобов'язувала журналістів підписати зобов'язання не повідомляти будь-яку інформацію без дозволу.[24] [25] SP] охарактеризувала це як попередню цензуру.[26]

У березні 2026 р. суд визнав обмеження неконституційними за Першою та П'ятою поправками.[27]

Попередня цензура — це правовий термін на позначення державної заборони публікації до її здійснення. Це первинний превентивний механізм, який цей звіт документує як такий, що застосовується платформами до глобальних голосів протягом усього охопленого періоду. Уряд США застосував його безпосередньо до власного пресового корпусу в той самий період — і знадобилося рішення федерального суду, щоб це зупинити. Цей механізм не єдиний. Глобальне загальне або популяційне, регіонально, етнічно, релігійно чи ідеологічно сфокусоване придушення, що відрізняється від хвиль придушення навколо інцидентів або інформації, що має важливе значення, незалежно від нації-виконавця, має окремо кваліфікуватися як самостійне кримінальне діяння в рамках культурного геноциду — щоб одне, обидва або інші не вижили; або не були витіснені, замінені чи іншим чином підмінені методологіями, ще невідомими світу. Рішення повинно залишати місце для невідомих майбутніх концепцій, методів і фальсифікацій, щоб запобігти катастрофі для глобальних прав людини; навіть у їх нинішній фрагментованій формі.

ЩО ЦЕ ВСТАНОВЛЮЄ

Доказ	Джерело	Що це встановлює
DARPA SMISC + INCAS + Civil Sanctuary, 2011–2022	Федеральні тендери; DARPA.mil; 200+ публікацій	Армія США протягом десятиліття безперервно розробляла та фінансувала методологію придушення
Мережа фейкових акаунтів Пентагону, 2012–2022; продовження після розкриття	Graphika/SIO; Twitter Files; Meta; The Intercept квітень 2026	Платформи активно допомагали прихованим акаунтам армії США; одночасно видаляли цивільні воєнні голоси; мережа продовжила існування після розкриття
Формальна система уряд-платформи: ФБР, CISA, ЦРУ, Держдеп, Міноборони, МОЗ, ODNI	Twitter Files частини 1, 6, 9, 11, 12; документи DHS/CISA; звіт EIP	На всіх великих платформах існувала задокументована офіційна міжвідомча інфраструктура для маршрутизації запитів на модерацію
Missouri v. Biden — рішення 155 стор. + підтвердження 5-го округу, 2023	Окружний суд США + 5-й апеляційний округ	Два федеральних суди встановили, що урядовці, ймовірно, примушували платформи до рішень з модерації; фактична база залишилася непорушеною Верховним судом
Декрет про згоду DOJ, березень 2026	Міністерство юстиції США; NCLA; суддя Террі Догерті	Десятирічна заборона для трьох відомств погрожувати платформам за захищене мовлення; обов'язкове правове обмеження без визнання провини
Контракт NewsGuard, 749 387 дол., 2021–2023; обмеження NDAA 2024	Контракти DoD; листування Cyber Command; матеріали Конгресу	Пентагон заплатив приватній компанії за каталогізацію та маркування дисидентського висвітлення України/Росії; Конгрес згодом обмежив угоду
Обмеження Пентагону для ЗМІ, вересень 2025; судові рішення березень 2026	Директива DoD; US Press Freedom Tracker; суддя Пол Фрідман	Уряд США запровадив попередню цензуру щодо журналістики і потребував федерального судового рішення для її скасування

Поточне формулювання — що результати придушення узгоджуються з інтересами США — більше не є висновком. Воно задокументоване.

ЧАСТИНА III — СПРАВА УКРАЇНИ

Поіменовані особи, організації та платформи: Документований реєстр
придушення, 2014–2026

Цей розділ документує лише те, що вийшло за межі платформ — у журналістику, звіти НУО, урядове листування, академічні дослідження та сторонні платформи. Реальний масштаб на кілька порядків більший за задокументований тут. Це мінімальний поріг, а не стеля.

ЗАКОНОМІРНІСТЬ ДО СПРАВИ

Нації та популяції, задокументовані вище, є не передмовою до наступної української справи. Вони є контекстом, що робить українську справу зрозумілою.

Те, що сталося з українськими, проукраїнськими та фактологічно-документальними голосами на всіх великих платформах з 2014 по 2026 рік, відбулося не у вакуумі. Це відбулося всередині системи, яка вже роками придушувала Тиграй, Палестину, Кубу, Венесуелу, Білорусь, М'янму та десятки інших. Системи, яка неодноразово демонструвала, що допускати скоординовану неавтентичну діяльність проти цільових голосів і класифікувати документування звіртів як порушення правил — лишаючи контент злочинців недоторканим.

Українська справа є найбільш вичерпно задокументованим прикладом цієї системи в дії. Вона задокументована настільки детально, бо українське громадянське суспільство, журналістика, уряд та міжнародні інституції боролися за її документування. Більшість перелічених вище популяцій не мали такої інфраструктури. Їхнє придушення пропорційно менше задокументовано. Воно не було пропорційно менш тяжким.

Те, що ви зараз прочитаєте, — не окремий випадок. Це випадок, задокументований достатньо ретельно, щоб його можна було прочитати.

ЯК ЧИТАТИ БАЗУ ДАНИХ

Кожен запис у таблиці поіменованих осіб використовує кольорові значки для ідентифікації задіяних платформ і застосованих методів придушення. Кілька значків на запис означають кілька платформ або методів.

КЛЮЧ ПЛАТФОРМ

F Facebook	I Instagram
X Twitter / X	T TikTok
Y YouTube	P Patreon
A Apple App Store	TG Telegram

КЛЮЧ МЕТОДІВ ПРИДУШЕННЯ

SUS Акаунт призупинено / видалено	SHB Тіньовий бан / ghost ban
DEM Демонетизовано	RCH Охоплення знижено без сповіщення
PST Публікацію / контент видалено	HTG Хештег заблоковано
FTR Функцію обмежено	ADV Рекламу скасовано

ПОІМЕНОВАНІ ОСОБИ — ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ

43 поіменовані особи, задокументовані на Twitter/X, Meta (Facebook/Instagram), YouTube, Patreon та Apple App Store. Впорядковано за значущістю, потім хронологічно.

Ім'я / Нікнейм	Роль / Сфера	Платформа (и)	Метод(и) придушення	Дата
Zelensky Presidential Account (+ associated accounts)	Офіційні соціальні мережі президента України	X	SHB FTR	Jun 2023
Ukrainian Armed Forces Strategic Communications	Офіційний департамент стратегічних комунікацій Збройних Сил України	Y	PST FTR	Oct 2023
Ambassador Yevhen Perebyinis	Посол України в Чехії — публікацію видалено за критику Путіна	F	PST	Jul 2021
Come Back Alive (Povernys' Zhyvym)	Найбільша військова благодійна організація України; діє з 2014 р.; профінансовано 2000+ дронів	P	BAN	Feb 24, 2022
Andrius Tapinas	Найвпливовіша публічна особа Литви; організатор кампанії «Байрактар народу» (5+ млн € за 3 дні)	F P	SUS	Dec 2022 / Feb 2022
Azovstal Defenders' Families Association	Правозахисна група сімей військовополонених полку «Азов»	I	BAN	Aug 2022
Azov Regiment Patronage Service ('Angels of Azov')	Офіційна служба патронату полку «Азов», Національна гвардія України	F I	SUS	Sep 2022
Anonymous Instagram user ('Where is Azov?' post)	Звичайний користувач; пост з вимогою повернути 700+ полонених «Азову»	I	PST	Dec 2022
Roman Burko / InformNapalm @newsburko	Засновник, OSINT-спільнота InformNapalm (з 2014); сприяв ідентифікації ГРУ та розслідуванню MH17	X F	SUS BAN	Mar 2020 & Feb 2022

Ім'я / Нікнейм	Роль / Сфера	Платформа (и)	Метод(и) придушення	Дата
Kyle Glen @OsintBunker / @Conflicts	OSINT-журналіст, співзасновник Conflict News (400 000+ підписників)	X	SUS	Feb 2022
Oliver Alexander @OAlexanderDK	OSINT-аналітик, дослідник безпеки (Данія)	X	SUS	Feb 2022
@NeuroneIntelligence	Франкомовна OSINT-платформа (Швейцарія)	X	SUS	Feb 2022
Mendo en Conflicto	Іспаномовна конфліктна OSINT (Іспанія / Латинська Америка)	X	SUS	Feb 2022
Notícias e Guerras	OSINT і документація конфліктів португальською (Бразилія)	X	SUS	Feb 2022
@667_mancer	OSINT-акаунт; спростовував російські провокації під фальшивим прапором	X	SUS	Feb 2022
Yana Suporovska	Українська журналістка; волонтерська збирачка коштів — збрала 800 000 грн для військового дрона	X	SUS	May-Jun 2022
Roman Sinitsyn	Активіст; керівник військового напрямку, Благодійний фонд Притули	X	SUS	Apr-Jun 2022
Melania Podolyak	Активістка; координаторка, Фонд Притули Львів	X	SUS	2022
Alisa Chirva	Волонтерка; співзасновниця Фонду «Паляниця»	X	SUS	2022
Maria Smirnova	Волонтерка та військовослужбовиця	X	SUS	2022
Julia Napolska	Волонтерка; менеджерка проектів SarTech	X	SUS	2022
Olya Suprun @Ola_Bilo4ka	Блогерка та волонтерка	X	SUS	Jun 2022

Ім'я / Нікнейм	Роль / Сфера	Платформа (и)	Метод(и) придушення	Дата
Petro Nek	Блогер; СМО, Lviv Online — заблокований за публікацію фото з Бучі	X	SUS	Apr 2022
Oleg Novikov	Журналіст, співведучий програми «Право на попаду»	X	SUS	2022
Yevheniy Lira	Письменник, перекладач, документаліст України	X	SUS	Dec 2021
Sergey Parkhomenko	Незалежний журналіст — призупинений за репортаж про відповідальність Росії у справі MH17	F	SUS	May 2015
Olga Tokariuk	Незалежна журналістка (Chatham House, CEPA, Reuters Institute; TIME, WaPo, BBC, NPR)	X	SHB	Dec 2022
Ayder Muzhdabayev	Кримськотатарський журналіст і блогер	P	SUS	2022
Ustyna Stefanchuk	Академічна дослідниця-історик — акаунт видалено за публікацію фото місця розстрілу НКВД	F	BAN	Jul 2021
Olena Pavlova (Inzhyr The Cat)	Авторка коміксів — заблокована за літературні ілюстрації	F	SUS	Sep 2021
Jamala (+ wave of Ukrainian accounts)	Співачка, лауреатка Grammy та Євробачення; сотні тисяч підписників	X	SHB FTR	Jun 2023
Bohdan Gdal ('Na Teremkakh' admin)	Адміністратор, київська спільнота (31 000 членів) — заблокований назавжди	F	BAN	Dec 2021
'Lyudonky, advise' Lviv community group	Спільнотна група Facebook, 360 000 членів — заблокована назавжди, не відновлена	F	BAN	Jun 2021
Denys Davydov	Колишній пілот цивільної авіації України; військовий аналітик (400 000→900 000+ підписників; 1,2 млрд переглядів)	Y	DEM	Oct 2022

Ім'я / Нікнейм	Роль / Сфера	Платформа (и)	Метод(и) придушення	Дата
Artur Rehi	Естонський аналітик військової історії та воєнний аналітик (500 000+ підписників)	Y	DEM	Oct 2022
Perun	Канал воєнного аналізу (~250 000 підписників)	Y	DEM	Oct 2022
'Reporting from Ukraine'	Анонімний українець, автор воєнних оновлень	Y	DEM	Sep-Oct 2022
Jake Broe	Ветеран армії США; геополітичний YouTube-блогер (~250 000 підписників)	Y	ADV	Oct 2022
Vlad Vexler	Політичний філософ російського походження, Лондонський університет	Y	ADV	Oct 2022
Šarūnas Jasiukevičius ('Praeities Žvalgas')	Литовський активіст і збирач коштів для України — циклічні блокування	F	BAN SUS	2022
Christo Komarnitski	Болгарський політичний карикатурист, газета Sega (52 000+ підписників)	F	FTR	Late 2022
Georgi Georgiev (BOEC)	Лідер болгарського громадянського руху BOEC — 50 блокувань; понад 3 роки загального часу бану	F	SUS	2019-2023
Anonymous Ukrainian creator	YouTube-автор без військових зв'язків — видалений за «фінансування зброї»	P	BAN	Mar 2023

ЇХНІМИ ВЛАСНИМИ СЛОВАМИ

Наведені нижче висловлювання є прямими дослівними заявами осіб, чиї акаунти, контент або організації були придушені. Кожне має посилання на джерело.

“Моя історія почалася після того, як я зібрала значні суми. Ми збирали гроші на дрон для підрозділу спецпризначення Нацгвардії. Це було дорого — 800 000 грн, але ми впоралися. Перший 12-годинний бан був за мою іронічну відповідь. Я подала апеляцію, але її відхилили. Потім вони взяли за мої старі твіти — всі підряд. Навіть поскаржилися на твіт із фото, де я обіймаю сина у День матері. Нарешті скарги дійшли до відповіді з номером картки, яку я використовувала для збору коштів на дрон. Twitter розцінив це як публікацію персональних даних.”

Яна Супоровська, українська журналістка і волонтерська збирачка коштів — [AIN.ua](#), 16 червня 2022

“Twitter заблокував мене знову, тому що вони не хочуть, щоб люди бачили вбивства, скоєні росіянами. Ні, соцмережа не заблокувала акаунти російських пропагандистів і чиновників, які підбурювали до цих звірств; натомість заблокували мене і десятки інших, хто про це писав.”

Петро Нек, блогер і СМО, [Lviv Online](#) — публікація у Facebook, 5 квітня 2022; [Ukraïner](#) (листопад 2022)

“Вперше за 6 років війни Twitter заблокував мій акаунт — без видимих причин і без жодних пояснень.”

Роман Бурко, засновник [InformNapalm](#) — [InformNapalm.org](#), 27 березня 2020

“Сторінку видалили без жодних попереджень... у дуже важкий для України час. Невідомо, куди поділися понад 250 000 доларів.”

Тарас Чмут, директор «Повернись живим» — [CNBC](#), 24 лютого 2022. Примітка до джерела: точне формулювання не підтверджене оригінальним текстом статті [CNBC](#); сума \$250 000 суперечить \$300 000+, що повідомлялося в інших джерелах про ту саму подію. Відтворено відповідно до вторинних джерел.

“Ви продали понад 300 000 доларів ваших щомісячних пожертв на Україну. Проте ховаєтеся за вашими «умовами та політиками», намагаючись пояснити, що Patreon не можна використовувати для фінансування військової діяльності... Ви заблокували життєво важливі кошти для України та її народу... Ви допомогли воєнним злочинцям. А допомога воєнним злочинцям, безумовно, порушує ваші умови.”

Андріус Тапінас, литовський журналіст — відкритий лист до [Patreon](#), 25 лютого 2022

“Я не схильна вірити в теорії змови. Мабуть, блокували за ключовими словами. Інше питання — як вони вбудовані в алгоритми Facebook. Ось що цікаво.”

Устина Стефанчук, академічна дослідниця-історик — [Texty.org.ua](#), 15 липня 2021

“Останнім часом мене розблоковують на Facebook десь на чотири-п'ять днів, а потім знову блокують на місяць.”

Шарунас Ясюкевічюс («[Praeities Žvalgai](#)»), литовський активіст — [Kauno diena](#), 2022

“За останні п'ять років мій акаунт було заблоковано рівно 50 разів. Загалом я провів понад три роки у блокуванні через свою діяльність у BOEC та наші битви проти мафії і п'ятої колони Кремля.”

Георгій Георгієв, лідер BOEC (Болгарія) — Болгарська служба RFERL, 20 січня 2023

“Сьогодні @Denys Davydov та @Artur Rehi та інші повідомляють, що їхні канали повністю демонетизовано за розповідь про війну в Україні. Я не розміщую реклами на своїх каналах, але сьогодні мене повідомили, що рекламний акаунт, пов'язаний з моїм каналом [...] скасовано. Це неприпустимо. Ми говоримо про надзвичайну відсутність прозорості та підзвітності на нашому публічному майданчику.”

Влад Векслер, політичний філософ, Університет Лондона — публікація спільноти YouTube, 8 жовтня 2022

“Причини блокування — як завжди, абстрактні відмовки про порушення правил без конкретики. Ми переконані, що зняття сторінок несправедливе.”

Служба патронату полку «Азов» («Ангели Азову») — оголошення в Telegram, вересень 2022

“Російське вторгнення в Україну визнано міжнародно незаконним. Рада закликає Meta переглянути свою політику з урахуванням обставин незаконного військового втручання.”

Наглядова рада Meta — справа #fb-mbgotvn8, 16 листопада 2022

“Українці не просять Facebook дати їм повну свободу дій для образ росіян в інтернеті. Вони хочуть чіткої політики, яка справедливо застосовується і дозволяє користувачам протидіяти російським наративам та не прокидатися від несподіваних блокувань або призупинень.”

Ігор Розкладай, ЦЕДЕМ — Kyiv Independent, 30 січня 2024

РОЗШИРЕНІ ПРОФІЛІ СПРАВ

Наведені нижче профілі містять повний наративний контекст для справ особливого значення — механізм придушення, ширший контекст та, де можливо, свідчення від першої особи.

Яна Супоровська

X

Українська журналістка і волонтерська збирачка коштів, Київ

Яна Супоровська була користувачем Twitter понад 13 років, коли у травні 2022 р. почалися скоординовані атаки-скарги на її акаунт. Вона публічно збирала кошти для армії — 800 000 грн на дрон для підрозділу спецпризначення Нацгвардії.

Механізм, який вона описала, був систематичним: бот-акаунти спочатку провокували емоційні відповіді, потім скаржилися на них. Вони просувалися по її архіву, скаржачись на пости один за одним. Поскаржилися навіть на фото з Днем матері. Коли вона опублікувала номер картки для збору на дрон, автоматизовані системи Twitter кваліфікували це як публікацію персональних даних.

7 червня 2022 р., оголосивши про збір ще 400 000 грн (~13 500 доларів) для армії, її акаунт зник. Відновлений лише після публічного втручання Святослава Вакарчука (Океан Ельзи).

Джерело: AIN.ua (16 червня 2022); TheStreet (8 червня 2022)

Петро Нек — Lviv Online

X

Блогер і фахівець з цифрових медіа, Львів

5 квітня 2022 р. акаунт Twitter журналіста Петра Нека заблокували за публікацію фотографій вбитих цивільних у Бучі — документальних свідчень підтвердженого місця воєнного злочину одразу після відходу росіян.

Його акаунт заблокували. Акаунти російських пропагандистів і чиновників, що публічно схвалювали ці злочини, — ні. Диспропорція була точною, задокументованою і публічною.

Джерело: Ukraïner (листопад 2022)

Роман Бурко / InformNapalm

X

F

Засновник і головний редактор, OSINT-спільнота InformNapalm (з 2014 р.)

InformNapalm — волонтерська OSINT-спільнота, що документує російську агресію з 2014 р. Її робота безпосередньо сприяла ідентифікації персоналу ГРУ та розслідуванню MH17. Кожен акаунт Twitter — україномовний та кількомовні іноземні видання, кожен з 14 000+ підписників — двічі призупинявся одночасно.

Перше призупинення — березень 2020 р., одразу після публікації аерофото з геолокацією сучасної техніки РФ на Донбасі. Всі акаунти зникли протягом годин. Facebook одночасно автоматично поставив мітку «фейк» на пов'язану публікацію.

Друге призупинення — 23 лютого 2022 р., напередодні повномасштабного вторгнення, разом з усіма іншими великими OSINT-акаунтами. Twitter знову назвав це помилкою. Жодних структурних змін за цим не настало.

Джерело: InformNapalm.org (27 березня 2020); Ukraïner (листопад 2022); Sunday Guardian Live (27 лютого 2022)

«Повернись живим»

P

Найбільша військова благодійна організація України; діє з 2014 р.

«Повернись живим» — найбільша військова благодійна організація України, ліцензована на придбання військового та подвійного призначення товарів. До лютого 2022 р. організація профінансувала понад 2000 дронів, 5290 саперних наборів, понад 60 автомобілів, навчання 350 снайперів і 2000+ саперів.

24 лютого 2022 р. — у перший день повномасштабного вторгнення — сторінка організації на Patreon стала вірусною. Patreon призупинив її за лічені години. Усі поточні пожертви заморожено. Обґрунтування Patreon: платформа не дозволяє кампаній, пов'язаних із насильством або купівлею військового спорядження. Контексту воєнного часу не передбачено. Кошти повернуто донорам.

Джерело: CNBC (24 лютого 2022); CoinDesk (25 лютого 2022); Lithuania Tribune (26 лютого 2022)

Андріус Тапінас — відкритий лист до Patreon

F

P

Найвпливовіша публічна особа Литви; організатор кампанії «Байрактар народу» (5+ млн € за 3 дні)

Андріус Тапінас — за опитуванням Delfi 2023 р. — найвпливовіша публічна особа Литви. Веде Freedom TV на YouTube та організував кампанію «Байрактар народу», яка збрала понад 5 млн € за три дні на дрон Bayraktar TB2 для України.

Коли Patreon призупинив «Повернись живим» у перший день вторгнення, Тапінас опублікував відкритий лист, який розійшовся міжнародно. Його акаунт Facebook окремо заблокували у грудні 2022 р. за пост, що просував збір коштів для України.

Джерело: Lithuania Tribune (26 лютого 2022); LRT English (23 грудня 2022); дослідження Debunk.org (лютий 2023)

Устина Стефанчук

F

Академічна дослідниця-історик, Україна

У липні 2021 р. весь акаунт Facebook Устини Стефанчук було негайно видалено після публікації нею архівних фото місця розстрілу НКВД у Львові 1941 р.

Акаунт відновлено після публічного обурення. Facebook не надав жодних пояснень. Аналіз Стефанчук примітний точністю: вона не приписала призупинення зловмисності, а системі класифікації за ключовими словами, чий дизайн назвала справжньою проблемою.

Джерело: Texty.org.ua (15 липня 2021)

Денис Давидов

Y

Колишній пілот цивільної авіації; воєнний аналітик (400 000 підписників на момент демонетизації; зараз 900 000+, 1,2 млрд переглядів)

Денис Давидов втратив роботу пілота Ukraine International Airlines, коли повномасштабне вторгнення паралізувало авіагалузь. 8 жовтня 2022 р. YouTube демонетизував весь його канал. Повідомлення: «У зв'язку з війною в Україні ми призупиняємо монетизацію контенту, що експлуатує, відкидає або схвалює війну». Його контент нічого подібного не робить. Того ж дня таке саме повідомлення отримали Артур Рехі (Естонія), Perun, «Reporting from Ukraine», Джейк Бро і Влад Векслер. Демонетизацію зрештою скасовано.

Джерело: TechSparx/David Herron (8 жовтня 2022)

Хвиля тіньового бану після підриву Каховської ГЕС — червень 2023

X

Кілька українських акаунтів, зокрема Джамала та президентський акаунт

6 червня 2023 р. росіяни підірвали Каховську ГЕС. 7-8 червня кілька українських акаунтів одночасно отримали тіньовий бан на X. Акаунти зникли з результатів пошуку в англійському режимі, але залишалися видимими в українському — цілеспрямовано обмежуючи міжнародне охоплення.

У квітні 2023 р., після витоку коду алгоритму X на GitHub, менеджер продукту Аакаш Гупта встановив: контент із тегом «Криза в Україні» потрапляє до того самого рівня автоматичного пониження, що й «Дезінформація», «Насильство», «Оманливий». Перший документальний доказ механізму придушення на рівні коду.

Джерело: IMI (8 червня 2023); Gizmodo (3 квітня 2023); Sundries.com.ua (8 червня 2023)

#bucha / #buchamassacre — Facebook та Instagram

F

I

Блокування хештегів на рівні платформи

3 квітня 2022 р. журналіст Олена Дуб (@OlenaDub) публічно виявила, що хештег #bucha заблоковано в Instagram і Facebook. Через два дні після відходу росіян з Бучі, що виявив масові вбивства, основний хештег для поширення документації був автоматично заблокований.

Речник Meta Енді Стоун підтвердив: «Це сталося автоматично через графічний контент». Глобальна документація підтвердженого місця воєнного злочину придушена в момент максимальної міжнародної уваги.

Джерело: Euronews/Reuters (5 квітня 2022); дослідження Debunk.org/Вільнюський університет (лютий 2023)

Георгій Георгієв — ВОЕС (Болгарія)

F

Лідер болгарського громадянського руху ВОЕС

Георгій Георгієв очолює ВОЕС — болгарський громадянський рух, що організував антиурядові протести 2020 р. і акції на підтримку України з 2022 р. За п'ять років його акаунт Facebook заблокували 50 разів. Сумарний час блокування перевищує три роки.

У січні 2023 р. ВОЕС організував протест біля штаб-квартири TELUS International Bulgaria в Софії — канадської дочірньої компанії Meta — під гаслом «Заблоковані блокують».

Джерело: Болгарська служба RFERL (20 січня 2023); Euractiv

Наглядова рада Meta — справа «Російський вірш» (Латвія)

F

Користувач Facebook у Латвії; справа Наглядової ради #fb-mbgotvn8

У квітні 2022 р. користувач Facebook у Латвії опублікував зображення тіла обличчям донизу на вулиці Бучі — підтверджене Meta Наглядовою радою як автентичне — разом із текстом, що проводив паралелі між діями армії РФ та нацистськими злочинами. Пост цитував вірш Костянтина Симонова «Убий його! Убий!» як риторичний прийом.

Meta видалила пост за «мову ненависті». Наглядова рада скасувала видалення і попередження. Рішення містило висновок прямої значущості для всієї задокументованої в цій базі закономірності: «Російське вторгнення в Україну визнано міжнародно незаконним. Рада закликає Meta переглянути політику з урахуванням обставин незаконного військового втручання».

Meta не виконала рекомендацію.

Джерело: oversightboard.com/news/485045113689422

ПОІМЕНОВАНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІ

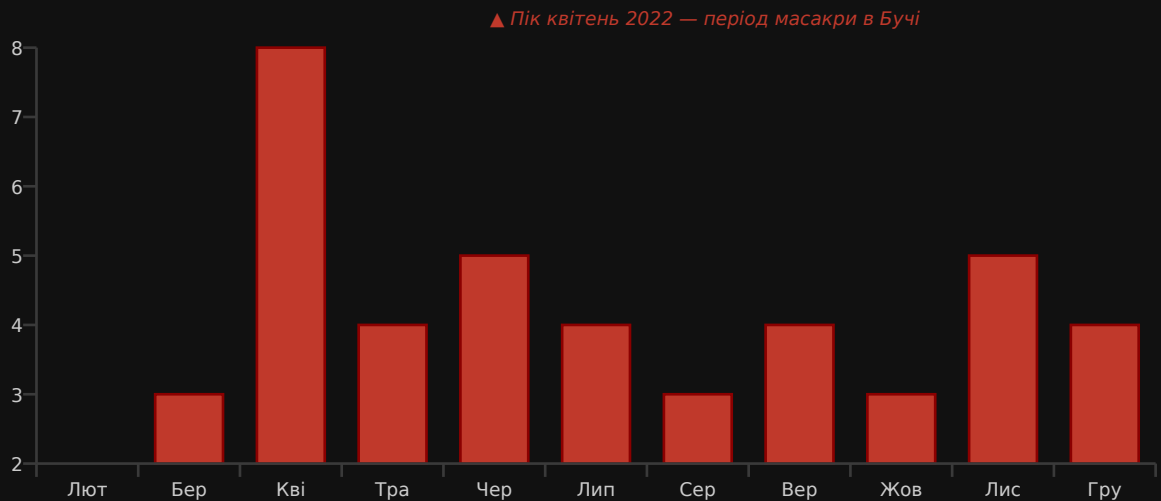
Організація	Роль / Сфера	Платформа (и)	Метод(и) придушення	Дата
Channel 5 (Kanal 5)	Загальнонаціональний телеканал України	F	BAN	Jun 2022
Hromadske Radio and TV	Великий незалежний некомерційний мовник України (засн. 2013)	F	SUS RCH	2022

Організація	Роль / Сфера	Платформа (и)	Метод(и) придушення	Дата
Liga.net	Одна з найбільших медіаорганізацій України (новини, бізнес, право)	F	SUS	2022–2023
Groont	Українське новинне видання	F	PST	Jul 2022
Ukrainska Pravda	Найвідвідуваніший онлайн-новинний медіаресурс України (засн. 2000)	F	RCH DEM	2022–2023
DOU.ua	Великий український технологічний медіаресурс	F	RCH DEM	2022–2023
'Kyiv Not Kiev'	Англомовна адвокаційна сторінка (українська орфографія назви столиці)	F	BAN	Apr 2022
Poltavska Khvylya	Регіональне онлайн-видання, Полтавська область	F	PST ADV	Dec 2022
Ukrainian military pages (5 named)	День піхоти (27 тис.), Українські військові новини (150 тис.), Фортифікація (28 тис.) + 2 інших	F	BAN	2021
'Lyudonky, advise' — Lviv group	Спільнота Facebook-група, 360 000 членів	F	BAN	Jun 2021
'Na Teremkakh' — Kyiv group	Київська спільнота група, 31 000 членів	F	BAN	Dec 2021
Association of Azovstal Defenders' Families	Правозахисна група сімей військовополонених полку «Азов»	I	BAN	Aug 2022
Azov Regiment Patronage Service	Офіційна служба підтримки, Національна гвардія України	F I	SUS	Sep 2022
Alty / RKIN App	Український застосунок відстеження втрат російської армії + сповіщення про повітряну тривогу	A	FTR	2022

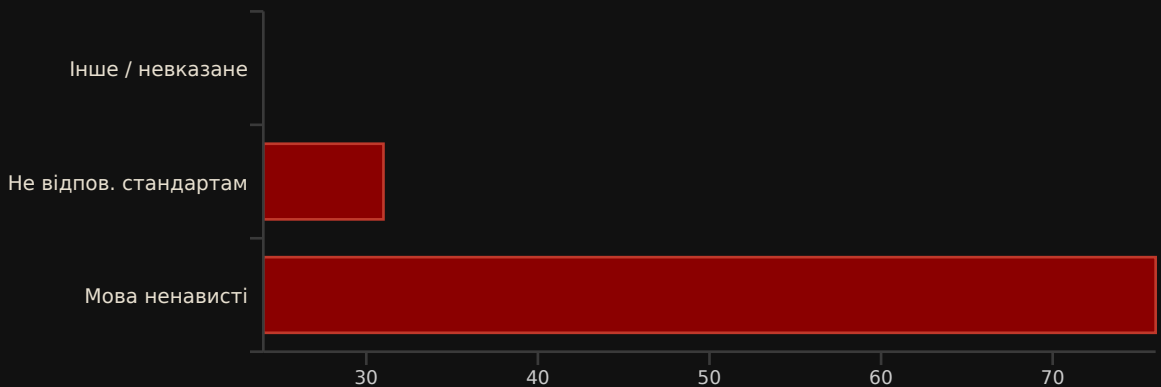
ГЕОГРАФІЧНІ КЛАСТЕРИ — КІЛЬКІСНІ ДАНІ

ЛИТВА — 131 задокументований випадок (лютий-грудень 2022)

Дослідження Debunk.org/Вільнюського університету — єдиний повністю кількісний національний набір даних про придушення проукраїнського контенту. Охоплює одну невелику країну впродовж десяти місяців. 131 випадок лише в Литві робить масштаб незаперечним.

Заявлені причини обмежень Facebook — Литва 2022

131 випадок загалом

Задокументовані обмеження Facebook щодо проукраїнського контенту в Литві, лют.-груд. 2022

76 зі 131

Посилалися на «мову ненависті» — включно зі стандартними литовськими термінами для позначення російських сил

57 зі 131

Блокування на 30 днів — найпоширеніша тривалість

3 з 8 квітневих випадків

Безпосередньо пов'язані з публікацією фотографій масакри в Бучі

4 зі 131	Скасовано Facebook за апеляцією — 127 помилкових блокувань залишено в силі
53,8 млн €	Допомога, зібрана через Facebook литовськими публічними особами — порушена обмеженнями контенту

УКРАЇНА — НАЦІОНАЛЬНА ТЕНДЕНЦІЯ (ЦЕДЕМ, жовтень 2023)

57 організацій	Українські медіаорганізації, досліджені ЦЕДЕМ
27 з 57 (47,4%)	Зазнали обмежень з боку Facebook або Instagram після лютого 2022
92%	Успішність апеляцій ЦЕДЕМ у категорії «Дезінформація»
60%	Загальна успішність апеляцій — тобто понад половина блокувань застосовано помилково

БОЛГАРІЯ — ЗАДОКУМЕНТОВАНА ХВИЛЯ (січень 2023)

Задokumentована хвиля болгарських проукраїнських користувачів Facebook з прозахідними поглядами одночасно зіткнулася з обмеженнями акаунтів. Компанія-модератор — TELUS International Bulgaria, канадська дочірня компанія Meta. У січні 2023 р. десятки людей вийшли на протест під гаслом «Заблоковані блокують».

ПРИДУШЕННЯ ХЕШТЕГІВ І КОНТЕНТУ

Наведені нижче випадки документують придушення на рівні платформеної інфраструктури — що торкається всіх користувачів певного хештегу або типу контенту.

#bucha / #buchamassacre — Facebook та Instagram

F	I	PST	HTG	Початок квітня 2022
Після виявлення масових вбивств цивільних у Бучі документація під цими хештегами була автоматично заблокована. Речник Meta Енді Стоун підтвердив: «Це сталося автоматично через графічний контент, який люди публікували під цими хештегами». Глобальна документація підтвердженого місця воєнного злочину була придушена в момент максимальної міжнародної уваги.				

#russiaisaterroriststate — Instagram

I

HTG RCH

Червень 2022

Українці використовували цей хештег для документування систематичних російських обстрілів цивільних будівель. Публікації не з'являлися у стрічках. Тоді вони перейшли до #russiaterroriststate (без «is»), щоб обійти обмеження.

#BuchaMassacre, #Azov, #RussialsATerroristState, #StandWithUkraine — пошук Instagram

I

HTG

3 квітня 2022

Усі чотири хештеги заблоковано в пошуковому рядку Instagram. Офіційно задокументовано у Письмовому запиті Європейського парламенту E-002411/2022 (євродепутат Томаш Здеховський, ЄНП, 3 липня 2022): «Жертв війни замовчують, блокують або застосовують до них тіньовий бан».

Українськомовні терміни для позначення російських сил — Facebook

F

SUS PST

2015–2022+

Слова на кшталт «москалі», «русня», «рашисти» класифіковані як мова ненависті. Користувачів блокували за їх вживання в явно журналістських або політичних контекстах. Багато блокувань — за цитування поезії Тараса Шевченка з 2015 р. Та сама модель упродовж понад семи років без структурного виправлення.

Україномовний документальний фільм — блокування за мовною ознакою

Y

FTR

Жовтень 2023

YouTube заблокував україномовну версію документального фільму про екологічні збитки від російського вторгнення. Англomовна версія залишилася доступною. Джерело: Freedom House, Freedom on the Net 2024.

Посилання для збору коштів Come Back Alive — YouTube

Y

PST

2023–2024

YouTube видаляв посилання на «Повернись живим», посилаючись на «непристойні зображення». Ту саму організацію було призупинено на Patreon у перший день вторгнення 2022 р. Джерело: Freedom House, Freedom on the Net 2024.

THE MARKUP — СИСТЕМНЕ ПРИДУШЕННЯ В INSTAGRAM

The Markup (25 лютого 2024) провів емпіричне дослідження придушення в Instagram з майже 100 акаунтами впродовж кількох тижнів. Це найсуворіша незалежна документація механіки придушення Instagram, опублікована на сьогодні.

Підписи тихо видалено	Instagram видаляв текстові підписи до публікацій із певними хештегами без сповіщення власника акаунту.
Придушення хештегів	Хештег із «100+ публікацій» у пошуку Instagram показував «Результатів не знайдено» при переході до нього.
Воєнний контент суттєво знижено	Instagram «суттєво знижував негрубий воєнний контент».
Відсутність можливості оскаржити	Користувачам «не завжди пропонувалась можливість оскаржити» видалення контенту.
Контент видалено без порушень	Instagram «видаляв контент за порушення певного правила, але контент, здається, не порушував зазначеного правила».
Падіння охоплення без сповіщення	Користувачі відзначали «падіння охоплення без будь-якого сповіщення про те, що видимість їхнього контенту могла бути обмежена».
Обвал охоплення Stories	Кілька користувачів повідомляли про падіння охоплення Stories з сотень тисяч до сотень — раптово, без пояснень.

Джерело: The Markup — «Demoted, Deleted, and Denied» (25 лютого 2024). themarkup.org

ПЕРЕДІНВАЗІЙНА ХРОНОЛОГІЯ — З 2014 ПО ЛЮТИЙ 2022

Ця тенденція передувє вторгненню 2022 р. майже на десятиліття. Наведена нижче хронологія доводить, що контент на українську тематику систематично придушувався на платформах задовго до того, як повномасштабна війна зробила це видимим на міжнародному рівні.

Дата	Платформа	Акаунт / Контент	Тип придушення	Джерело
2014	Facebook	Українські акаунти з критикою анексії Криму	Масові призупинення	Ukrainian; BBC
2015	Facebook	Користувач цитує поезію Тараса Шевченка	Акаунт заблоковано; класифіковано як мову ненависті	Ukrainian; Radio Svoboda
2015–2021	Facebook/Instagram	Численні українські користувачі; українськомовна військова термінологія	Повторні блокування	Ukrainian
Трав. 2015	Facebook	Сергій Паркоменко — репортаж про відповідальність Росії у справі МН17	Акаунт призупинено	BBC Monitoring

Дата	Платформа	Акаунт / Контент	Тип придушення	Джерело
2015-2019	Facebook	Українські користувачі загалом	Без команди модерації українською до 2019 р.	Ukrainian; Texty.org.ua
Лип. 2021	Facebook	Українські військові сторінки (5 названих)	Сторінки видалено; визнано помилками — без структурних змін	Texty.org.ua
Лип. 2021	Facebook	Устина Стефанчук (документація місця розстрілу НКВД)	Акаунт видалено; відновлено після публічного тиску	Texty.org.ua
Лип. 2021	Facebook	Посол Євген Перебийніс	Публікацію видалено як «мову ненависті» (критика Путіна)	Texty.org.ua
Вер. 2021	Facebook	Олена Павлова (Інжир The Cat)	Акаунт заблоковано за літературні ілюстрації	Ukrainian
Груд. 2021	Facebook	«На Теремках» — київська спільнота (31 000 членів)	Сторінку заблоковано назавжди	Ukrainian
Черв. 2021	Facebook	«Людоньки, порадьте» — Львів (360 000 членів)	Сторінку заблоковано назавжди	Ukrainian
Бер. 2020	Twitter	InformNapalm (усі акаунти одночасно)	Усі акаунти заблоковано після публікації розвідданих про РФ	InformNapalm.org
Груд. 2021	Twitter	Євгеній Ліра (документаліст)	Акаунт заблоковано	Ukrainian
23 лют. 2022	Twitter	Глен, Бурко, Александер, NeuroneIntelligence, Mendo, Notícias, @667_mancer	Масові одночасні призупинення — напередодні вторгнення	Різні

X (TWITTER) — ЗАДОКУМЕНТОВАНИЙ ТІНЬОВИЙ БАН, 2022-2023

Ольга Токарюк — Ghost ban (грудень 2022)

Ольга Токарюк — незалежний український журналіст, чиї матеріали виходили в TIME, Washington Post, BBC та NPR. Вона пов'язана з Chatham House, CEPA та Reuters Institute. У грудні 2022 р. колега повідомив їй, що її акаунт отримав ghost ban — не відображається в пошуку Twitter, підтверджено сторонніми інструментами. Платформа не сповістила її про це.

“Друг надіслав мені це. Мабуть, я під «ghost ban» у Twitter, що б це не означало.”

Ольга Токарюк — 14 грудня 2022; повідомлено в Newsweek (14 грудня 2022)

Хвиля тіньового бану після підриву Каховської ГЕС — Вихідний код алгоритму (червень 2023 + квітень 2023)

Коли 6 червня 2023 р. російські сили підірвали Каховську ГЕС, кілька українських акаунтів, що публікували про це, одночасно отримали тіньовий бан на X. Акаунти зникли з результатів пошуку в англійському режимі інтерфейсу, залишаючись видимими в українському — цілеспрямовано

обмежуючи міжнародне охоплення. У квітні 2023 р. менеджер продукту Аакаш Гупта ідентифікував, що контент із тегом «Криза в Україні» потрапляє до того самого рівня автоматичного зниження рейтингу, що й контент із тегами «Дезінформація», «Насильство» та «Оманливий» — після витоку вихідного коду алгоритму рекомендацій X на GitHub.

Постраждали акаунти	Від Джамали (сотні тисяч підписників) до акаунтів із менш ніж 100 підписниками — одночасно
Ціль придушення	Міжнародна аудиторія (англомовний інтерфейс)
Поведінка за замовчуванням	Тег «чутливий контент» застосовано — вимкнено за замовчуванням, потребує 60+ секунд навігації
Доказ на рівні коду	Алгоритм X поміщав «Криз у Україні» до того самого рівня зниження, що й «Дезінформація», «Насильство», «Оманливий»
Того самого дня	Власник X Ілон Маск зробив репост відео, що припускало відповідальність України за підлив ГЕС

Джерела: IMI (8 червня 2023); Gizmodo (3 квітня 2023); Sundries.com.ua (8 червня 2023); New Voice of Ukraine (2 квітня 2023)

АДМІНІСТРАТОРИ TELEGRAM МЕЛІТОПОЛЯ — ЗАРЕШТОВАНО 2023, ЗАСУДЖЕНО 2025

Всі шість осіб, перелічених нижче, були заарештовані під час єдиної масової облави ФСБ 20 серпня 2023 р. в окупованому Росією Мелітополі Запорізької області. Всі обвинувачені саме за ведення проукраїнських Telegram-каналів. Це найдовші відомі вирок, винесені будь-яким російським окупаційним судом творцям контенту в соціальних мережах за ведення проукраїнських каналів.

Ім'я	Канал	Вирок	Звинувачення / Примітки
Heorhiy Levchenko	RIA Melitopol	16 years maximum-security	State treason; incitement to extremism; organising informant network Arrested Aug 20, 2023. Sentenced Sep 2, 2025
Vladyslav Hershon	Melitopol Is Ukraine	15 years strict-regime	Espionage; terrorism-related offences (trial behind closed doors) Arrested Aug 20, 2023. Sentenced Sep 3, 2025
Yana Suvorova	Melitopol Is Ukraine	14 years low-security	'Directing HIMARS strikes on an FSB building' Age 19 at arrest. Sentenced Oct 23, 2025. Held at Taganrog SIZO-2 (torture facility)
Oleksandr Malyshev	Melitopol Is Ukraine	26 years — longest known sentence for running a pro-Ukrainian social media channel	'Terrorist act: launching a missile and bomb strike' Arrested Aug 20, 2023
Mark Kaliush	Associated channels	Compulsory psychiatric treatment (no criminal trial)	Used as additional instrument of suppression Arrested Aug 20, 2023

Ім'я	Канал	Вирок	Звинувачення / Примітки
Anastasiia Hlukhovska	RIA Melitopol journalist	Whereabouts unknown as of September 2025	Not disclosed by Russian authorities Arrested Aug 20, 2023. Fate unknown

Джерела: IPI; Kyiv Independent (4 вересня 2025; 24 жовтня 2025); RSF; IMI (2025–2026)

КРАХ USAID ТА ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОСИСТЕМА УКРАЇНИ (2025)

У лютому 2025 р. уряд США заморозив фінансування USAID. Задokumentовано тут, оскільки знищені редакції — саме ті, що документували придушення платформами та російські воєнні злочини.

80-90%	українських медіаорганізацій отримували фінансування USAID
100%	доходів для деяких редакцій
40-60%	доходів для інших
3-10%	Рекламні надходження як частка доходів регіональних ЗМІ — решта — донорська допомога
–20%	Прогнозоване подальше скорочення для газет і журналів без донорської допомоги
–25-30%	Прогнозоване падіння тиражів передплати
~2/3	Гранти USAID як частка проектів журналіста-розслідувача Дениса Бігуса
62-е місце	Позиція України в Індексі свободи преси RSF 2025 — заморожування USAID названо ключовим чинником
400 млн+	Людей у світі, що втратили доступ до надійних матеріалів, фінансованих USAGM, після паралельного призупинення підтримки RFE/RL

Безпосередньо постраждали редакції: РІА Мелітополь (в еміграції); «Кордон Медіа» (Суми); «Слобідський край» (найстаріша газета Харкова); Денис Бігус (розслідувальна журналістика). Головний редактор Kyiv Independent Ольга Руденко: «Заморожування завдало незалежній українській журналістиці шкоди, порівнянної з пандемією COVID-19 та початком повномасштабної війни».

Джерела: Washington Post (7 лютого 2025); RSF World Press Freedom Index 2025; The Conversation/Університет Мельбурна (17 березня 2025); Euronews (19 червня 2025)

АНАЛІТИЧНІ НАБОРИ ДАНИХ

Наведені нижче набори даних задокументовано без доступу до API платформ, з опублікованих досліджень, офіційних звітів про прозорість або розслідувальної журналістики.

Кембридж / Київська школа економіки — Nature Communications (жовтень 2024)

Кириченко, Брік, ван дер Лінден, Роозенбек. DOI: 10.1038/s41467-024-52179-8. Відкритий доступ: PMC11445580.

1,6 млн публікацій з українських і російських новинних сторінок Facebook і Twitter, 4 часові точки серпень 2021 — вересень 2022.

Внутрішньогрупова солідарність після вторгнення — Facebook	+92% залученості порівняно з базовим рівнем до вторгнення
Внутрішньогрупова солідарність після вторгнення — Twitter	+68% залученості порівняно з базовим рівнем до вторгнення
Позагрупово ворожість після вторгнення — Facebook	Слабша, ніж до вторгнення
Позагрупово ворожість після вторгнення — Twitter	Слабша, ніж до вторгнення
Набір даних	OSF: 10.17605/OSF.IO/RMC3E (відкритий доступ)

Дослідження ЦЕДЕМ/Цедем (жовтень 2023)

Центр демократії та верховенства права, Україна. 57 українських медіаорганізацій.

Дослідження обмежень платформи Meta щодо українських ЗМІ з лютого 2022 р.

Досліджено організацій	57
Зазнали обмежень Facebook або Instagram з лют. 2022	27 (47,4%)
Успішність апеляцій — категорія «Дезінформація»	92%
Загальна успішність апеляцій — рік 1 вторгнення	60% (понад половина блокувань — помилкові)

Debunk.org / Вільнюський університет (лютий 2023)

Період дослідження: 24 лютого — 31 грудня 2022. 131 задокументований випадок серед литовських користувачів Facebook.

Єдиний повністю кількісний національний набір даних про придушення проукраїнського контенту.

Випадків загалом	131
Найпоширеніша тривалість	30 днів (57 зі 131)
Найчастіша причина	«Мова ненависті» (76 зі 131)
Пік	Квітень 2022 (8 випадків — період масакри в Бучі)
Пов'язані з Бучею в квітні	3 з 8
Скасовано Facebook за апеляцією	4 зі 131
Допомога, зібрана через Facebook — порушена	53,8 млн €

Розслідування The Markup щодо Instagram (25 лютого 2024)

themarkup.org — «Demoted, Deleted, and Denied»

Емпіричне дослідження з ~100 акаунтами впродовж кількох тижнів.

Ставлення до воєнного контенту	«Суттєво знижено»
Підписи до публікацій	Тихо видалено при певних хештегах — без сповіщення
Пошук хештегів	Показує «100+ публікацій», але «Результатів не знайдено» при переході
Охоплення Stories	Падіння з сотень тисяч до сотень без попередження
Опитано користувачів	20 (з них 4 журналісти, 13 профілів професійних авторів)

Письмовий запит Європарламенту E-002411/2022 (3 липня 2022)

Євродепутат Томаш Здеховський (ЄНП). eurparl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002411_EN.html

Офіційний інституційний документ про те, що ЄП знав про блокування Instagram хештегів воєнної документації.

Заблоковані хештеги	#BuchaMassacre, #Azov, #RussiansATerroristState, #StandWithUkraine
Платформа	Рядок пошуку Instagram

Запит до Комісії	Чи планує вона санкціонувати Meta
Текст запиту	«Жертв війни замовчують, блокують або застосовують до них тіньовий бан»

АКАДЕМІЧНІ ДЖЕРЕЛА

Автори / Рік	Назва	Журнал	DOI / URL
Геїманова, Еріксон Крутрок, Дівон (2025)	Алгоритм любить війну: амбівалентна видимість у практиках авторів контенту під час війни	Continuum: Journal of Media & Cultural Studies	10.1080/10304312.2025.2507777
Кириченко, Брік, ван дер Лінден, Роозенбек (2024)	Кореляти соціальної ідентичності із залученістю в соціальних мережах до та після вторгнення РФ в Україну 2022 р.	Nature Communications 15, 8127	10.1038/s41467-024-52179-8
Дівон та Еріксон Крутрок (2025)	Зростання воєнних інфлюенсерів: автори, платформи і видимість зон конфліктів	Journalism	10.1177/29768624251325721
Бьош та Дівон (2024)	Звук дезінформації: TikTok, обчислювальна пропаганда та вторгнення в Україну	New Media & Society	10.1177/14614448241251804
Бадола (2023)	Росія та Україна: контент-аналіз «першої TikTok-війни у світі»	Університетська робота, Університет Мічигану	deepblue.lib.umich.edu/handle/2027.42/177317

ЕКСПЕРТНІ СВІДЧЕННЯ ЦЕДЕМ ТА ІНІЦІАТИВА РНБО (2023-2024)

Ігор Розкладай — ЦЕДЕМ (Україна)

Ігор Розкладай — заступник директора та експерт із соціальних мереж ЦЕДЕМ (Центр демократії та верховенства права, Україна). Він безпосередньо співпрацює з представниками Meta та обробляє апеляції від імені українських користувачів.

“Українці не просять Facebook дати їм повну свободу дій для образ росіян в інтернеті. Вони хочуть чіткої політики, яка справедливо застосовується і дозволяє користувачам протидіяти російським наративам та не прокидатися від несподіваних блокувань або призупинень.”

Ігор Розкладай, ЦЕДЕМ — Kyiv Independent, 30 січня 2024

60%	Успішність апеляцій у перший рік повномасштабного вторгнення — понад половина блокувань застосована помилково
------------	---

Рекомендація вайтлісту	ЦЕДЕМ офіційно рекомендував Meta впровадити систему вайтлісту для медіаорганізацій у зонах конфліктів
Відповідь Meta	Не впроваджено
Тіньові бани	Шанталь Жоріс (Article 19) описала їх як «далеко не теорію змови, а поширений інструмент»

Ініціатива зі збору доказів РНБО / Debunk.org (січень 2023)

У січні 2023 р. Центр протидії дезінформації РНБО України разом із Debunk.org (Литва) офіційно розпочав збір доказів від проукраїнських користувачів, чиї акаунти були видалені за воєнні публікації — перше формальне визнання на державному рівні систематичності проблеми. Також у січні 2023 р. Meta прийняла запит Міністерства цифрової трансформації України щодо виведення Полку «Азов» з-під блокувальної політики для «небезпечних організацій» — майже через рік після справи Наглядової ради 2022 р. і лише після тривалого лобювання з боку уряду України. У 2022 р. Міністерство офіційно попросило Meta оприлюднити перелік заборонених слів. Станом на звіт Freedom House 2023 р. Meta не відреагувала.

Джерело: Freedom House, Freedom on the Net 2023 (розділ Україна)

ПЕРВИННІ ДЖЕРЕЛА

№	Джерело	Назва / Опис	URL
1	Ukrainer	'Potentially Unacceptable' (17 лист. 2022; онов. 3 черв. 2024)	ukrainer.net/en/potentially-unacceptable/
2	Debunk.org / Вільнюський університет	Непослідовність модераторів Facebook у контексті війни в Україні (13 лют. 2023)	debunk.org/news/facebook-content-moderation-inconsistencies-war-ukraine
3	Texty.org.ua	Алгоритм заборони (15 лип. 2021)	texty.org.ua/articles/104034/
4	AIN.ua	Twitter і Facebook знову блокують українських активістів (16 черв. 2022)	en.ain.ua/2022/06/16/twitter-and-facebook-block-ukrainian-activists/
5	TheStreet	Чи блокує Twitter українських активістів? (черв./серп. 2022)	thestreet.com/technology/is-twitter-banning-ukrainian-activists
6	TechSparx / David Herron	Google демонетизує YouTube-авторів про війну (8 жовт. 2022)	techsparx.com/google/youtube/google-demonetizing-youtubers-reporting-on-russias-war-against-ukraine.html
7	The Markup	Demoted, Deleted, and Denied (25 лют. 2024)	themarkup.org/investigations/2024/02/25/demoted-deleted-and-denied
8	RFERL / Giorgi Angelov	Болгарські проукраїнські користувачі Facebook скаржаться на блокування (20 січ. 2023)	rferl.org/a/bulgaria-facebook-pro-ukrainian-blocked/32238393.html

№	Джерело	Назва / Опис	URL
9	Georgetown Free Speech Project	Twitter видаляє OSINT-акаунти напередодні вторгнення (18 бер. 2022)	freespeechproject.georgetown.edu/tracker-entries/amid-ukraine-invasion-twitter-mistakenly-removes-accounts/
10	Sunday Guardian Live	Twitter призупиняє акаунти про Україну (27 лют. 2022)	sundayguardianlive.com/technology/twitter-suspends-accounts-reporting-on-ukraine
11	Reclaimthenet.org	Twitter цензурує пости про вторгнення (24 лют. 2022)	reclaimthenet.org/twitter-begins-censoring-posts-documenting-russias-ukraine-invasion
12	InformNapalm.org	Twitter заблокував всі акаунти InformNapalm (27 бер. 2020)	informnapalm.org/en/for-the-first-time-in-six-years/
13	IMI (Інститут масової інформації)	Численні звіти 2022–2026	imi.org.ua/en
14	Наглядова рада Meta	Справа #ig-1bmh3dq6 (груд. 2023); Справа #fb-mbgotvn8 (лист. 2022)	oversightboard.com/news/485045113689422
15	CNBC	Patreon призупиняє «Повернись живим» (24 лют. 2022)	cnbc.com/2022/02/24/patreon-suspends-come-back-alive-a-ukrainian-military-charity.html
16	Lithuania Tribune	Литовські розробники виходять з Patreon (26 лют. 2022)	lithuaniatribune.com/90929/lithuanian-developers-pull-out-of-patreon-over-ukraine-ban/
17	LRT	Facebook блокує ваші пости про Україну? (23 груд. 2022)	lrt.lt/en/news-in-english/19/1835447/facebook-blocking-your-ukraine-posts
18	Euronews	Блокування хештегу #bucha (5 квіт. 2022)	euronews.com/next/2022/04/05/bucha-hashtag-is-being-blocked-by-facebook-and-instagram-heres-what-happened
19	Svidomi.in.ua	Чи загрожує TikTok національній безпеці? Справа України	svidomi.in.ua/en/post/does-tiktok-threaten-national-security-the-case-of-ukraine
20	CEDEM / Kyiv Independent	Незбалансована боротьба соцмереж (30 січ. 2024)	kyivindependent.com/social-media-giants-unbalanced-fight-with-disinformation-in-ukraine/
21	BBC Monitoring	Українці подають петиції Facebook проти російських ботів (трав. 2015)	feeds.bbc.co.uk/news/world-europe-32720965
22	TechCrunch	Twitter відновлює OSINT-акаунти (23 лют. 2022)	techcrunch.com/2022/02/23/twitter-reinstates-accounts-sharing-open-source-info-on-russian-military-threat/
23	Freedom House	Freedom on the Net 2023, 2024, 2025 (розділи Україна)	freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-net/2024
24	Європейський парламент	Письмовий запит E-002411/2022 (3 лип. 2022)	europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002411_EN.html
25	Gizmodo	Twitter Маска знижує рейтинг контенту про кризу в Україні (3 квіт. 2023)	gizmodo.com/twitter-spaces-ukraine-crisis-downranked-elon-musk-1850293018

№	Джерело	Назва / Опис	URL
26	Newsweek	Українська журналістка повідомляє про ghost ban у Twitter (14 груд. 2022)	newsweek.com/twitter-ghost-ban-ukraine-journalist-olga-tokariuk-1766021
27	IPI	Російські сили заарештовують адміністраторів Telegram PIA Мелітополь (онов. січ. 2026)	ipi.media/russian-forces-detain-administrators-of-ria-melitopol-telegram-channel/
28	Kyiv Independent	Вироки у справі Telegram Мелітополя (вер.-жовт. 2025)	kyivindependent.com/melitopol-telegram-channel-administrator-sentenced-to-15-years-in-russian-occupied-territory/
29	RSF	Заморожування USAID (3 лют. 2025); Індекс свободи преси 2025	rsf.org/en/trump-s-foreign-aid-freeze-throws-journalism-around-world-chaos
30	Washington Post	Незалежні ЗМІ втрачають фінансування через заморожування USAID (7 лют. 2025)	washingtonpost.com/world/2025/02/07/ukraine-russia-usaid-media-journalism/
31	The Conversation / Університет Мельбурна	Скорочення USAID може змусити закритися місцеві газети (17 бер. 2025)	theconversation.com/local-newspapers-are-a-lifeline-in-ukraine-but-usaid-cuts-may-force-many-to-close-250820
32	Babel.ua	Застосунок RKIN / Apple App Store (лип. 2022)	babel.ua/texts/78234-apple-vy-dalya-z-app-store-zastosunok-rkin
33	Sundries.com.ua	Twitter автоматично блокує українців, що пишуть про війну (8 черв. 2023)	sundries.com.ua/twitter-automatically-bans-ukrainians-who-of-ten-write-about-the-war/

ЕПІЛОГ

Оцінка та правове обвинувачення

Наступний розділ містить оцінку авторів щодо того, що встановлює задокументований запис, а також правову базу, у якій він повинен розумітися.

НАСЛОВО: ОЦІНКА ТА ПРАВОВЕ ОБВИНУВАННЯ

ВАГА ТОГО, ЩО БУЛО ПОХОВАНО

Кожне придушення, задокументоване в цьому звіті, вже було в силі до 24 травня 2026 року. Акаунти були призупинені. Хештеги заблоковано. Охоплення — обмежено. Цей шаблон не є рівномірним за інтенсивністю: придушення діяло виразними хвилями жорсткості, найгостріше — у моменти, коли вагомі докази могли б досягти міжнародної аудиторії: напередодні повномасштабної інвазії, після виявлення масакри в Бучі, після знищення Каховської ГЕС, і неодноразово — навколо появи технічних доказів участі західних компонентів у російських системах озброєнь. Кореляція між інтенсивністю придушення та наявністю викривального матеріалу задокументована по всьому цьому звіту. Це не збіг.

22 травня 2026 р. українські сили завдали удару по об'єкту в окупованому Росією Старобільську, Луганська область. Генеральний штаб України ідентифікував ціль як штаб-квартиру Центру передових безпілотних технологій «Рубікон» — елітного підрозділу Росії з ведення дрової війни, сформованого у 2024 р., що діяв разом із північнокорейськими силами під час вторгнення в Курськ. Росія оголосила ціль цивільним студентським гуртожитком і організувала кероване висвітлення через МЗС. Незалежна перевірка не допускалась. Список жертв одразу підважив кремлівське трактування: 21 жертва, переважно молоді дорослі, народжені у 2003–2008 рр. — не діти, як заявлялося спочатку. Накази щодо передачі приміщень гуртожитку військовій частині були доступні в російськомовних каналах за місяці до удару. Місцеві мешканці обговорювали присутність військових у коледжі та гуртожитку з достатньою послідовністю та конкретикою, щоб скласти документальний реєстр. Цей реєстр існував. Він був придушений. Він був невидимий для будь-якої міжнародної аудиторії, яка не знала, де і як його шукати.

У дні після удару російські канали поширювали обличчя жертв, яких українські дослідники згодом ідентифікували як українців, убитих російськими силами у Запорізькій області у 2023 р. Росія вдягнула своїх попередніх жертв в ідентичність нових. Спростування було задокументоване й одночасно придушене. Дезінформація поширювалась вільно. Це не аномалія. Це оперативний стандарт, який стала можливим завдяки бездіяльності платформ.

Два дні потому, 24 травня 2026 р., Росія завдала удару по Білій Церкві, Київська область — 600 ударних дронів, 90 ракет та третє оперативне застосування балістичної ракети середньої дальності «Орешник» по місту з населенням 200 000 осіб. «Орешник» несе до шести незалежних гіперзвукових бойових блоків, не може бути перехоплений жодною розгорнутою системою і здатний нести як звичайну, так і ядерну бойову частину. Жоден засіб на жодній відстані не може встановити, яку саме, до моменту детонації або влучання.

Мешканці Білої Церкви не знали, що насувається. У час між попередженням і влучанням — і в кожному мить до того, впродовж кожного попереднього удару цієї війни — їхні думки, погляди, мистецтво, горе та слід існування вже були придушені, видалені або знижені нижче рівня видимості. Те, чим вони вирішили поділитись зі світом у те, що могло бути їхніми останніми хвилинами, було забрано у них. Не ракетою. Платформами. Рішеннями, що ухвалювалися, повторювалися і ніколи не коригувалися — понад десятиліття до того, як бойова частина прибула.

ПРОВАЛ НЕ Є ВИПАДКОВИМ — І ЗАМОВЧУВАННЯ БУЛО ПОДВІЙНИМ

Сумнів у тому, чи був Старобільськ законною військовою ціллю, є зрозумілим. Він зрозумілий саме тому, що придушення вже розчистило поле. Українські та проукраїнські джерела публікували попередній реєстр — накази, свідчення мешканців, оперативний контекст «Рубікону». Для тих, хто не шукав ці джерела цілеспрямовано і не відстежував їх із постійними зусиллями, знаючи, що їхні публікації звично не з'являлися навіть у стрічках підписників, цього матеріалу не існувало. Характеристика Росією удару як цивільної звірства увійшла до глобального інформаційного середовища, з якого контрдокази вже були превентивно вилучені. Вона перемогла не переконанням. Придушення вже вирішило змагання.

Операція із зображеннями жертв Запоріжжя вдалася завдяки тому самому механізму. Спростування досягло тих, хто вже стежив уважно. Дезінформація досягла всіх інших. Ця асиметрія — спростування придушене, дезінформація посилена — не є випадковою для операцій платформ. Це їхній послідовний задокументований результат, найгостріший саме тоді, коли придушувані докази є найбільш викривальними. Сумнів, що виникає, — не вина тих, хто його має. Це пряме й документально підтверджуване наслідок архітектури придушення, яка будувалась, підтримувалась і оновлювалась понад десятиліття.

ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР: ПРИДУШЕННЯ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ГЕНОЦИД

Україна є найповніше задокументованим випадком. Вона не єдина. Придушення, задокументоване в цьому звіті, охоплює національну ідентичність, мову, історичну пам'ять, мистецький вираз, політичний дисент і громадську організацію в понад ста країнах. Системи платформ посилювали підбурювання під час геноциду в Тиграї та вилучали документацію його насильства. Ті самі платформи сприяли геноциду рохінджа і згодом визнали це — після факту, після шкоди. Голоси корінних народів у Латинській Америці, Африці та Азії, що документували захоплення земель та політичне насильство, були придушені без державного тиску в країнах, де ці спільноти живуть. Регіональні мови та їхні культурні рамки у Східній Європі трактувались як мова ненависті, тоді як мови тих, хто прагнув їх стерти, — ні. Шаблон є глобальним, послідовним і не виправленим.

Це визначення культурного геноциду. Рафаель Лемкін — який ввів цей термін і розробив Конвенцію — визначив його як скоординований план, спрямований на знищення суттєвих основ життя національних груп: їхніх інституцій, мови, національного духу та громадської інфраструктури. Системне вилучення цих основ із глобального інформаційного середовища — на кожному континенті, десятками мов, протягом понад двох десятиліть — є найбільшим актом культурного знищення, здійсненого приватними суб'єктами в записаній історії. Воно відбувалося з відома, регуляторного потурання і, в матеріальних аспектах, активного сприяння держав, в яких ці суб'єкти мають осідок. Втрата є незворотною. Спільноти, що її зазнали, не давали згоди. Вони не отримали ні сповіщення, ні засобів захисту, ні відшкодування.

ПРАВОВА БАЗА, ЯКА МАЄ ЗМІНИТИСЯ

Інструменти, необхідні для засудження задокументованого тут, вже існують. Жоден не був застосований до придушення платформами населення, що зазнає геноциду або систематичного культурного знищення. Ця прогалина не є недоглядом. Це структурний провал, який використовується понад два десятиліття.

Стаття 19 Загальної декларації прав людини та стаття 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права встановлюють право отримувати й поширювати інформацію через будь-які ЗМІ та зобов'язують держави захищати це право від втручання. Держави, що створили регуляторні умови, за яких ці платформи побудували свої архітектури придушення, не виконали цього зобов'язання.

Автономія приватних платформ — не захист; це прогалина в міжнародному праві, яка навмисно залишалась відкритою.

Стаття II Конвенції про геноцид визначає геноцид як дії, вчинені з наміром знищити групу. Стаття III робить співучасть у геноциді кримінально переслідуваною. Системне придушення голосів населення, що зазнає геноцидної агресії, — при одночасному допущенні голосів виконавців без рівнозначних обмежень — є співучастю в інформаційних вимірах цього геноциду. Після дванадцяти років задокументованих, послідовних, не виправлених результатів це не необачна співучасть. Це навмисна. Різниця має значення в праві й у судженні.

Стаття 7 Римського статуту визначає злочини проти людяності, включно з переслідуванням за національними, етнічними, культурними чи політичними ознаками. Задокументоване тут культурне придушення — знищення українських, тигринійських, рохінджа, литовських, болгарських, вірменських та десятків інших мовних і культурних спільнот із глобального інформаційного середовища — становить систематичне культурне переслідування на кількох платформах протягом понад двох десятиліть. Формулювання Лемкіна було його основою: геноцид спрямований на знищення суттєвих основ життя національних груп. Вилучення цих основ із глобального інформаційного простору і є цим знищенням.

ВИМОГА

Закон має змінитись. Не як рекомендація. Не як основа для переговорів із платформами про рамки добровільного дотримання, які будуть оголошені й залишені. Він має змінитись так, щоб усунути будь-який притулок і встановити без двозначностей, що систематичне придушення голосів населення, що зазнає геноциду, окупації або незаконної військової агресії, становить участь у геноциді — пряму там, де придушення координується з агресором, і як співучасть там, де воно досягає того самого ефекту через тривалу бездіяльність. Стандарт не повинен вимагати доведення умислу. Дванадцять років послідовних, задокументованих, не виправлених результатів — це і є доказ. Результат — вирок.

Держави, перед якими ці платформи відповідальні, несуть пропорційну відповідальність. Корпоративна форма не розриває зв'язок між регуляторними рішеннями держави та глобальними наслідками, які ці рішення породжують. Аргумент про те, що приватні платформи не є державними суб'єктами, не дає укриття державам, що витратили два десятиліття на створення умов, за яких ці платформи збудували архітектуру придушення, що продукують результати, узгоджені з геополітичними інтересами цих держав. Послідовність задокументована. Регуляторні рішення, що її уможливили, задокументовані. Провал у їхньому виправленні задокументований.

Мешканці Білої Церкви дивилися у небо вночі 24 травня 2026 р. Що б вони не думали, відчували, творили чи намагалися поділитися зі світом у той момент і в усі моменти до нього — платформи вже вирішили, скільки із цього побачить світ. Якщо людство не вживе заходів, щоб ця рішення більше ніколи не могло ухвалюватися приватними суб'єктами без підзвітності та наслідків, інформаційне середовище, що породило це знищення, не просто триватиме. Воно звужиться. Нація за нацією виявлятиме, що їхня культура, історія та право бути відомими не можуть вижити в системах придушення, на які вони ніколи не погоджувались і від яких не можуть утекти. Жодна нація не зможе вибратися з-під абсолютного інформаційного контролю, яким би сильним не було її бажання свободи.

Таким є майбутнє, наближення якого документує цей звіт. Воно не є гіпотетичним. Це сучасність, продовжена вперед.

Пощади немає. Її не повинно бути.

Цей документ підготовлено Бюро запобігання антиутопії, травень 2026 р. Усі фактичні твердження щодо подій придушення задокументовано в попередніх розділах цього звіту. Правовий аналіз становить оцінку авторів. Він не є юридичною консультацією. Він є вироком.

ДОДАТОК

Зведені джерела

Усі посилання на джерела для кожного розділу цього документа, упорядковані за частинами. URL-адреси надаються повністю в основному тексті, щоб назви документів та сторінок залишалися видимими та доступними навіть у разі недоступності посилань.

ДОДАТОК — КОНСОЛІДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Цей додаток містить усі посилання на джерела для кожного розділу цього документа, організовані за частинами. URL-адреси наведено у повному вигляді відкритим текстом, щоб назви документів і сторінок залишалися видимими та доступними для пошуку навіть якщо посилання стануть недоступними. Нумери посилань відповідають інлайн-цитатам у відповідних розділах.

ЧАСТИНА II — СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ: ЗАДОКУМЕНТОВАНА ДЕРЖАВНА БЛИЗЬКІСТЬ [1]-[35]

Назви джерел наведено мовою оригіналу.

Пос.	Джерело	Назва / Опис (мова оригіналу)	Дата	URL
[1]	Federal Register	Конкурс DARPA BAA-11-64 для програми SMISC — офіційне оголошення	July 14, 2011	federalregister.gov/documents/2011/07/14/2011-17666/defense-advanced-research-projects-agency-social-media-in-strategic-communication
[2]	DARPA	SMISC — Офіційна сторінка програми (архів)	2011-2015	arpa.mil/research/programs/social-media-in-strategic-communication
[3]	Grants.gov	SMISC — Тендерна документація oppld=183411	2011	grants.gov/web/grants/view-opportunity.html?oppld=183411
[4]	Information Professionals Association	Передісторія програми DARPA SMISC — ретроспектива оригінального керівника програми	2019	information-professionals.org/the-darpa-social-media-in-strategic-communication-smisc-program/
[5]	IDSTCH.com	DARPA SMISC та операції інформаційної підтримки — аналіз програми	February 7, 2019	idstch.com/technology/ict/darpa-using-mind-control-techniques-manipulate-social-media/
[6]	Stanford Internet Observatory / Graphika	Unheard Voice: п'ять років прихованих прозахідних операцій впливу — звіт	September 2022	graphika.com/reports/unheard-voice
[7]	Washington Post	Нібито фейкові акаунти Пентагону в соціальних мережах — авторська колонка	September 20, 2022	washingtonpost.com/opinions/2022/09/20/military-pentagon-fake-social-media/
[8]	VOA News / GlobalSecurity.org	Звіт Meta: армія США за кампаніями впливу в Центральній Азії та на Близькому Сході	November 23, 2022	globalsecurity.org/intell/library/news/2022/intell-221123-voa02.htm
[9]	Al Jazeera / Lee Fang	Twitter таємно посилював псіопи США на Близькому Сході — Twitter Files частина 8	December 21, 2022	aljazeera.com/amp/economy/2022/12/21/twitter-secretly-boosted-us-military-propaganda-investigation
[10]	Alternet	Пентагон вимагає аудиту фейкових акаунтів у соцмережах для психологічних операцій	December 2, 2022	alternet.org/2022/09/pentagon-fake-social-media-accounts
[11]	US District Court, Western District of Louisiana	Missouri v. Biden — меморандум рішення 579 F. Supp. 3d 630 (W.D. La. 2023)	July 4, 2023	courthousenews.com/wp-content/uploads/2023/07/Missouri-v-Biden-complaint.pdf
[12]	US Supreme Court	Murthy v. Missouri, 603 U.S. ____ (2024) — рішення Верховного суду	June 26, 2024	supremecourt.gov/opinions/23pdf/23-411_3dq3.pdf
[13]	Missouri Attorney General	Міссурі перемагає у справі Першої поправки — офіційна заява генерального прокурора	March 25, 2026	ago.mo.gov/missouri-leads-in-first-amendment-victory/

[14]	CBS News	Верховний суд відхиляє позов проти контактів адміністрації Байдена з платформами	June 26, 2024	cbsnews.com/news/supreme-court-biden-social-media-censorship-case/
[15]	US Department of Justice	Міністерство юстиції врегулювало позови щодо примусу в соціальних медіа	March 25, 2026	justice.gov/opa/pr/justice-department-settles-lawsuits-challenging-biden-administrations-alleged-social-media
[16]	New Civil Liberties Alliance	NCLA досягла історичного врегулювання — заява щодо декрету про згоду	March 24, 2026	nclalegal.org/press_release/ncla-reaches-historic-settlement-strikes-major-blow-against-governments-social-media-censorship/
[17]	Breitbart News	NewsGuard, отримавши контракт Пентагону на 750 000 дол., заперечує державне фінансування	March 13, 2023	breitbart.com/tech/2023/03/13/newsguard-recipient-of-750k-pentagon-contract-denies-it-is-government-funded/
[18]	Washington Times	NewsGuard включена до оборонного законопроекту як сервіс «дезінформації»	December 13, 2023	washingtontimes.com/news/2023/dec/13/inside-ring-misinformation-service-newsguard-target/
[19]	Racket News / Matt Taibbi	Справа NewsGuard розкриває обхід Пентагоном цензури	October 25, 2023	racket.news/p/newsguard-case-highlights-the-pentagons
[20]	Washington Times	NewsGuard подала до суду за наклеп і порушення свободи слова	October 30, 2023	washingtontimes.com/news/2023/oct/27/media-monitoring-company-newsguard-sued-for-defama/
[21]	Courthouse News	Клопотання NewsGuard про відхилення — справа 1:23-cv-07088-KPF	March 26, 2025	courthousenews.com/wp-content/uploads/2025/03/newsguard-motion-to-dismiss-ruling.pdf
[22]	Reason	Федеральний суддя відхилив позов про наклеп проти NewsGuard	March 27, 2025	reason.com/2025/03/27/federal-judge-tosses-defamation-lawsuit-against-newsguard/
[23]	Washington Examiner	Переговори республіканців і демократів щодо заборони «цензури», що фінансується Пентагоном	December 11, 2023	washingtonexaminer.com/news/2439614/inside-the-gops-tense-negotiations-with-democrats-to-ban-pentagon-funded-censorship/
[24]	Federal News Network	Пентагон посилює обмеження для ЗМІ — схвалення потрібне навіть для несекретної інформації	September 22, 2025	federalnewsnetwork.com/defense-news/2025/09/pentagon-steps-up-media-restrictions-now-requiring-approval-before-reporting-even-unclassified-info/
[25]	Military.com / AP	Пентагон посилює обмеження для ЗМІ — схвалення навіть для несекретної інформації (AP)	September 21, 2025	military.com/daily-news/2025/09/21/pentagon-steps-media-restrictions-now-requiring-approval-reporting-even-unclassified-info.html
[26]	Society of Professional Journalists / MTSU First Amendment Center	Пентагон посилює обмеження для ЗМІ — заява SPJ	September 20, 2025	firstamendment.mtsu.edu/post/pentagon-tightens-news-media-restrictions-now-requiring-approval-before-reporting-even-unclassified-info/
[27]	MTSU First Amendment Encyclopedia	Правила Пентагону для преси 2025 — федеральне судове рішення березень 2026	March 2026	firstamendment.mtsu.edu/article/pentagon-rules-for-the-press/
[28]	The Intercept / Lee Fang	Twitter допомагав Пентагону у прихованій онлайн-пропагандистській кампанії (Twitter Files частина 8)	December 20, 2022	theintercept.com/2022/12/20/twitter-dod-us-military-accounts/

[29]	The Intercept	Ці близькосхідні новинні сайти насправді є пропагандистськими операціями уряду США — мережа продовжилась після розкриття	April 20, 2026	theintercept.com/2026/04/20/pentagon-middle-eastern-news-propaganda-iran/
[30]	Matt Taibbi / Racket News	Зведення всіх Twitter Files — частини 1, 6, 8, 9, 11, 12: формальна система ФБР, ЦРУ, DoD, Держдеп, ODNI	January 2023	racket.news/p/capsule-summaries-of-all-twitter
[31]	The Intercept	Витікши документи, що описують плани DHS щодо контролю дезінформації — CISA, EIP, Stanford, щомісячні зустрічі з платформами	October 31, 2022	theintercept.com/2022/10/31/social-media-disinformation-dhs/
[32]	US Press Freedom Tracker	Піт Гегсет обмежує доступ журналістів до Пентагону — повна хронологія включно з судовим рішенням	April 9, 2026	pressfreedomtracker.us/all-incidents/pete-hegseth-restricts-journalists-access-inside-pentagon/
[33]	MTSU First Amendment Encyclopedia	Missouri v. Biden (5-й округ, 2023) — підтвердження висновків окружного суду 5-м округом	March 27, 2026	firstamendment.mtsu.edu/article/murthy-v-missouri-5th-circuit-2023/
[34]	Lawfare Media	Що встановлюють — і чого не встановлюють — декрети про згоду у справах Murthy v. Missouri та Daily Wire	May 2026	lawfaremedia.org/article/what-the-murthy-v.-missouri-and-daily-wire-consent-decrees-do-and-don-t-establish
[35]	Reclaim the Net	Конгресмен Джим Бенкс попереджає Пентагон щодо контракту NewsGuard — 749 387 \$ підтверджено, використання Cyber Command підтверджено	May 11, 2022	reclaimthenet.org/rep-jim-banks-pentagon-newsguard-misinformation-fingerprints-contact

ЧАСТИНА I — ГЛОБАЛЬНИЙ ОГЛЯД: ПЕРВИННІ ДЖЕРЕЛА

Джерела для огляду країн, глобальної статистики, оперативної бази та розділу про критичне розмежування взято з Freedom House Freedom on the Net 2023–2025, Citizen Lab, Amnesty International, Human Rights Watch, Committee to Protect Journalists, «Репортерів без кордонів», звітів ОБСЄ про свободу ЗМІ та звітів про прозорість платформ, що цитуються окремо у відповідних країнних записах.

ЧАСТИНА III — СПРАВА УКРАЇНИ: ПЕРВИННІ ДЖЕРЕЛА

Нижче наведено первинні джерела для розділу про справу України, які відповідають пронумерованим посиланням у таблиці первинних джерел цього розділу.

Назви джерел наведено мовою оригіналу.

№	Джерело	Назва / Опис (мова оригіналу)	URL
1	Ukrainer	'Potentially Unacceptable' (17 лист. 2022; онов. 3 черв. 2024)	ukrainer.net/en/potentially-unacceptable/
2	Debunk.org / Vilnius University	Непослідовність модераторів Facebook у контексті війни в Україні (13 лют. 2023)	debunk.org/news/facebook-content-moderation-inconsistencies-war-ukraine
3	Texty.org.ua	Алгоритм заборони (15 лип. 2021)	texty.org.ua/articles/104034/
4	AIN.ua	Twitter і Facebook знову блокують українських активістів (16 черв. 2022)	en.ain.ua/2022/06/16/twitter-and-facebook-block-ukrainian-activists/

5	TheStreet	Чи блокує Twitter українських активістів? (черв./серп. 2022)	thestreet.com/technology/is-twitter-banning-ukrainian-activists
6	TechSparx / David Herron	Google демонетизує YouTube-авторів про війну (8 жовт. 2022)	techsparx.com/google/youtube/google-demonetizing-youtubers-reporting-on-russias-war-against-ukraine.html
7	The Markup	Demoted, Deleted, and Denied (25 лют. 2024)	themarkup.org/investigations/2024/02/25/demoted-deleted-and-denied
8	RFERL / Georgi Angelov	Болгарські проукраїнські користувачі Facebook скаржаться на блокування (20 січ. 2023)	rferl.org/a/bulgaria-facebook-pro-ukrainian-blocked/32238393.html
9	Georgetown Free Speech Project	Twitter видаляє OSINT-акаунти напередодні вторгнення (18 бер. 2022)	freespeechproject.georgetown.edu/tracker-entries/amid-ukraine-invasion-twitter-mistakenly-removes-accounts/
10	Sunday Guardian Live	Twitter призупиняє акаунти про Україну (27 лют. 2022)	sundayguardianlive.com/technology/twitter-suspends-accounts-reporting-on-ukraine
11	Reclaimthenet.org	Twitter цензурує пости про вторгнення (24 лют. 2022)	reclaimthenet.org/twitter-begins-censoring-posts-documenting-russias-ukraine-invasion
12	InformNapalm.org	Twitter заблокував всі акаунти InformNapalm (27 бер. 2020)	informnapalm.org/en/for-the-first-time-in-six-years/
13	IMI (Institute of Mass Information, Ukraine)	Численні звіти 2022–2026	imi.org.ua/en
14	Meta Oversight Board	Справа #ig-1bmh3dq6 (груд. 2023); Справа #fb-mbgotvn8 (лист. 2022)	oversightboard.com/news/485045113689422
15	CNBC	Patreon призупиняє «Повернись живим» (24 лют. 2022)	cnbc.com/2022/02/24/patreon-suspends-come-back-alive-a-ukrainian-military-charity.html
16	Lithuania Tribune	Литовські розробники виходять з Patreon (26 лют. 2022)	lithuaniantribune.com/90929/lithuanian-developers-pull-out-of-patreon-over-ukraine-ban/
17	LRT (Lithuanian National Radio and Television)	Facebook блокує ваші пости про Україну? (23 груд. 2022)	lrt.lt/en/news-in-english/19/1835447/facebook-blocking-your-ukraine-posts
18	Euronews	Блокування хештегу #bucha (5 квіт. 2022)	euronews.com/next/2022/04/05/bucha-hashtag-is-being-blocked-by-facebook-and-instagram-heres-what-happened
19	Svidomi.in.ua	Чи загрожує TikTok національній безпеці? Справа України	svidomi.in.ua/en/post/does-tiktok-threaten-national-security-the-case-of-ukraine
20	CEDEM / Kyiv Independent	Незбалансована боротьба соцмереж проти дезінформації в Україні (30 січ. 2024)	kyivindependent.com/social-media-giants-unbalanced-fight-with-disinformation-in-ukraine/
21	BBC Monitoring	Українці подають петиції Facebook проти російських ботів (трав. 2015)	feeds.bbc.co.uk/news/world-europe-32720965

22	TechCrunch	Twitter відновлює OSINT-акаунти (23 лют. 2022)	techcrunch.com/2022/02/23/twitter-reinstates-accounts-sharing-open-source-info-on-russian-military-threat/
23	Freedom House	Freedom on the Net 2023, 2024, 2025 (розділи Україна)	freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-net/2024
24	European Parliament	Письмовий запит E-002411/2022 (3 лип. 2022)	europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2022-002411_EN.html
25	Gizmodo	Twitter Маска знижує рейтинг контенту про кризу в Україні (3 квіт. 2023)	gizmodo.com/twitter-spaces-ukraine-crisis-downranked-elon-musk-1850293018
26	Newsweek	Українська журналістка повідомляє про ghost ban у Twitter (14 груд. 2022)	newsweek.com/twitter-ghost-ban-ukraine-journalist-olga-tokariuk-1766021
27	IPI	Російські сили заарештовують адміністраторів Telegram РІА Мелітополь (онов. січ. 2026)	ipi.media/russian-forces-detain-administrators-of-ria-melitopol-telegram-channel/
28	Kyiv Independent	Вироки у справі Telegram Мелітополя (вер.-жовт. 2025)	kyivindependent.com/melitopol-telegram-channel-administrator-sentenced-to-15-years-in-russian-occupied-territory/
29	RSF	Заморожування USAID (3 лют. 2025); Індекс свободи преси 2025	rsf.org/en/trump-s-foreign-aid-freeze-throws-journalism-around-world-chaos
30	Washington Post	Незалежні ЗМІ втрачають фінансування через заморожування USAID (7 лют. 2025)	washingtonpost.com/world/2025/02/07/ukraine-russia-usaid-media-journalism/
31	The Conversation / University of Melbourne	Скорочення USAID може змусити закритися місцеві газети (17 бер. 2025)	theconversation.com/local-newspapers-are-a-lifeline-in-ukraine-but-usaid-cuts-may-force-many-to-close-250820
32	Babel.ua	Застосунок RKIN / Apple App Store (лип. 2022)	babel.ua/texts/78234-apple-vydaly-la-z-app-store-zastosunok-rkin
33	Sundries.com.ua	Twitter автоматично блокує українців, що пишуть про війну (8 черв. 2023)	sundries.com.ua/twitter-automatically-bans-ukrainians-who-often-write-about-the-war/

ЧАСТИНА III — АКАДЕМІЧНІ ДЖЕРЕЛА

Назви джерел наведено мовою оригіналу.

Автори / Рік	Назва	Журнал	DOI	URL
Heřmanová, Eriksson Krutrök, Divon (2025)	Алгоритм любить війну: амбівалентна видимість у практиках контент-мейкерів під час війни	Continuum: Journal of Media & Cultural Studies	10.1080/10304312.2025.2507777	discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10215010
Kyrychenko, Brik, van der Linden, Roozenbeek (2024)	Соціально-ідентитарні кореляти залученості в соціальних мережах до і після вторгнення Росії в Україну у 2022 році	Nature Communications 15, 8127	10.1038/s41467-024-52179-8	PMC11445580 (open access)
Divon & Eriksson Krutrök (2025)	Піднесення «воєнних інфлюенсерів»: творці, платформи та видимість зон конфліктів	Journalism	10.1177/29768624251325721	

Bösch & Divon (2024)	Звук дезінформації: TikTok, комп'ютерна пропаганда та вторгнення в Україну	New Media & Society	10.1177/14614448241251804
Badola (2023)	Росія та Україна: контент-аналіз «першої TikTok-війни у світі»	University of Michigan	deepblue.lib.umich.edu/handle/2027.42/177317

НАСЛОВО — ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА КЛЮЧОВІ ДЖЕРЕЛА

Інструмент / Подія	Повна назва / Джерело	Дата	URL
UDHR Article 19	United Nations General Assembly Resolution 217A	December 10, 1948	un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights
ICCPR Article 19	International Covenant on Civil and Political Rights	In force March 23, 1976	ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights
Genocide Convention Art. II & III	Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide	In force January 12, 1951	un.org/en/genocideprevention/genocide-convention.shtml
Rome Statute Article 7	Rome Statute of the International Criminal Court	In force July 1, 2002	icc-cpi.int/resource-library/documents/rs-eng.pdf
Lemkin — Cultural Genocide	Raphael Lemkin, Axis Rule in Occupied Europe (1944); foundational genocide scholarship	1944	preventgenocide.org/lemkin/AxisRule1944-1.htm
Starobilsk / Rubicon	Ukrainian General Staff statements; Russian Foreign Ministry media access; Kyiv Independent (May 2026)	May 2026	kyivindependent.com
Bila Tserkva / Oreshnik	Ukrainian Air Force statements; OSINT community documentation; multiple wire services	May 24, 2026	
Zaporizhzhia victim-image operation	Ukrainian fact-checkers; StopFake.org; Detector Media	May 2026	stopfake.org